

ORVOSKARI, HIRMONDÓ

Pécs, 2002 június

TARTALOM

Dékáni vezetői értekezéslet

Intézetigazgatói megbízások

Docensi kinevezések

Az Oktatási Bizottság ülése

Entz Béla emlékülés
(Pajor László)

Fenyvessy Béla emlékülés
(Ember István)

Röviden

Lénárd László dékán beiktatása;
Kitüntetések; Felvételi adatok 2002;

A Gazdasági Főigazgatóság
tájékoztatói; Dr. Málóvicz Ilona és

Ronczky Tiborné búcsúztatása;

EU6 K + F Keretprogram;

Konferenciák, kurzusok; Gyógyszertári
hírek; A VoxMedicata énekkar

Esszé: A professzor... (Jobst Kázmér)

Intézeti, klinikai hírek

Tudományos közlemények karunkról

Sajtószemle

Címlap:

Pipitér és karolópók (Takács Gábor)

Dékáni vezetői értekezéslet

2002. június 5.

A dékáni vezetés bízik abban, hogy a Traumatológiai Klinika átköltözése a közeljövőben megtörténik, mivel az ehhez szükséges összes aláírás és hozzájárulás megvan, csupán a végrehajtáshoz szükséges katonai parancs hiányzik.

A PhD pótlékok kifizetése egyelőre a korábban kialakított arányban történik mindaddig, míg végző egyeztetést követően létrejön a jövőben alkalmazott kifizetések rendje.

Dr. Ángyán Lajos intézetigazgató a betörések megakadályozására alkalmas biztonsági eszközök, berendezések felszerelését kéri a Mozgásterápiai Intézetbe.

Sár Cecilia az intézet oktatási terheinek növekedése miatt állásfejlesztést, valamint a laboratórium dolgozói részére munkahelyi pótlék kifizetését kéri. A kérdésben a konszolidációs program keretében kell dönteni.

Értesítést kapott a vezetés arról, hogy a „Regionális egészségügyi fejlesztési programok megvalósításának támogatására” című pályázat a támogatást nem nyerte el.

A PEAC Vívó Szakosztálya anyagi támogatást kért a kartól. A vezetés döntése értelmében az ilyen célú támogatásokra központi források állnak rendelkezésre.

KITÜNTETÉSEK

KERPEL FRONIUS ÖDÖN-DÍJ

A Magyar Gyermekorvosok Társaságának legmagasabb rangú tudományos elismerését, a Kerpel Fronius Ödön-díjat és -emlékérmet idén dr. Méhes Károly akadémikus kapta. A kitüntetést dr. Fekete György adta át a tatabányai kongresszuson 2002. június 13-án.

SEMMELWEIS-EMLEKÉREM

A Magyar Nőorvos Társaság legmagasabb elismerését, a Semmelweis-emlékérmet adták át dr. Szabó Istvánnak, a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika professzorának több évtizedes szakmai tevékenységéért.

A MAGYAR BELGYÓGYÁSZ TÁRSASÁG EMLÉKÉRME

A Magyar Belgyógyász Társaság Dunántúli Szekciójának XLIX. Nagykanizsa-Zalakaros-i Vándorgyűlése dr. Losonczy Hajnát, az I. sz. Belgyógyászati Klinika egyetemi tanárát munkássága elismeréséül Vándorgyűlési Emlékérem-mel tüntette ki.

GRATULÁLUNK
A KITÜNTETETTEKNEK!

A PTE Szenátusának pedagógusnapi ünnepe

2002. június 6-án, a szenátus ülésén került sor dr. Lénárd László egyetemi tanár, az Általános Orvostudományi Kar új dékánjának beiktatására.

Ez alkalommal vette át PhD oklevelét dr. Halmosi Róbert klinikai orvos (I. sz. Belgyógyászati Klinika), valamint dr. Hartvig Nóra (Központi Kutatólaboratórium).

Felelős szerkesztő Róth Erzsébet, Barthó Loránd, Buzogány István

A Konszenzus-oldalak szerkesztő- és terjesztőbizottsága: Battyáni István, Bánhegyi György, Batai István, Benke József, Botz Lajos, Bódis József (Megyei Kórház), Czéh Gábor, Csala Béla, Csanaky György (Szombathely), Csernus Valér, Dávid Károly, Decsi Tamás, Ferenci József, Gács Ernő, Gracza Tünde, Horváth Zsolt, Juricskay István, Kiss Tamás, Kövér Ferenc, Lázár Zsófia, Masszi György, Méhes Gábor, Molnár Béla, Nemes János, Pakodi Ferenc, Pál Tibor, Pethő Gábor, Rébék-Nagy Gábor, Sümegei Balázs, Szabó György, Szeberényi József, Szekeres Júlia, Tóth Kálmán, Weninger Csaba.

Tördelőszerkesztő: Babarciné Stettner Lenke. A szerkesztőség címe: PTE Általános Orvostudományi Kar Sajtóirodája, 7624 Pécs, Szigeti út 12.

Tel.: 536-000/1214, 536-116. Fax: 536-115. E-mail: hirmondo@aok.pte.hu ■ HU ISSN 1586-1031

Elektronikus publikáció: Somoskeőy Szabolcs www.aok.pte.hu/hirmondo ■ HU ISSN 1586-1295

Nyomtatta a PTE ÁOK Nyomdája. Vezető: Ollmann Ágnes

INTÉZETIGAZGATÓI MEGBÍZÁSOK, DOCENSI KINEVEZÉSEK

2002. június 18-án került sor a Dékáni Hivatalban a docensi kinevezések, igazgatói megbízások átadására.

2002. július 1-i hatállyal igazgatói megbízást kaptak: *Dr. Botz Lajos* – Gyógyszerészeti Intézet; *dr. Czirják László* – Immunológiai és Reumatológiai Klinika; *dr. Perjési Pál* – Gyógyszerész–Kémiai Intézet.

Docensi kinevezésüket vették át: *Dr. Liszt Ferenc* – Klinikai Kémiai Intézet, *Sánticsné dr. Pintér Erika* – Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet, *dr. Gőcze Péter* – Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika, *dr. Batai István* – Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet, *dr. Horváth Judit* – Humán Anatómiai Intézet, *dr. Rébék Nagy Gábor* – Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézet, *dr. Adamovich Károly* – Gyermekgyógyászati Klinika, *dr. Lukács László* – Sebészeti Klinika, *dr. Dévay Attila* – Gyógyszertechnológiai Intézet.

A képen: *dr. Gőcze Péter*, *dr. Lukács László*, *dr. Liszt Ferenc*, *dr. Botz Lajos*, *dr. Pintér Erika*, *dr. Perjési Pál*, *dr. Fischer Emil* dékán, *dr. Dévay Attila*, *dr. Czirják László*, *dr. Batai István*, *dr. Adamovich Károly*, *dr. Rébék Nagy Gábor*

Liszt Ferenc

Pintér Erika

Rébék Nagy Gábor

Perjési Pál

Fotó: ifj. Vadász István

ÜNNEPSÉG A TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI MUNKA SEGÍTÉSÉNEK ELISMERÉSÉÉRT

A képen az ünnepség résztvevői balról jobbra:
dr. Kellermayer Miklós, dr. Vértés Marietta, dr. Fischer Emil
dékán, dr. Ludány Andrea, dr. Gallyas Ferenc

Az ünnepséget 2002. június 18-án tartották a Dékáni Hivatalban.

OTDT „Tudással Magyarországért” jubileumi emléklapot kapott: *Dr. Szeberényi József* egyetemi tanár – Orvosi Biológiai Intézet, *dr. Fischer Emil* egyetemi tanár – Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet, *dr. Gallyas Ferenc* egyetemi tanár – Idegsebészeti Klinika, *dr. Kellermayer Miklós* egyetemi tanár – Klinikai Kémiai Intézet, *dr. Vértés Marietta* egyetemi tanár – Élettani Intézet.

Ugyanezen a napon került sor az oktatási miniszter részéről a Kari Tudományos Diákkör részére kiállított emléklap átadására, melyet *dr. Ludány Andrea* egyetemi tanár, a Kari TDK Tanács elnöke vett át.

A PTE ÁOK OKTATÁSI

2002. május 9.

- 1.) A bizottság a meghirdetett **napirendi pontok** megváltoztatását elfogadta.
- 2.) *Dr. Lengvári István* ismertette a **Felvételi Szabályzat** tervezett módosításait azzal a megjegyzéssel, hogy az ad hoc bizottság nem tudott egységes álláspontot kialakítani a felvételin plusz ponttal jutalmazható nyelvvizsgák kérdésében. Jelezte, hogy sem ez, sem az egyetemi szabályzat nem rendelkezik a felvételi kritériumok között a fogyatékoság kérdéséről. A bizottság a módosításokat elfogadta.
- 3.) **Docensi pályázatok véleményezése**
Dr. Wittmann István ismertette *Rébék Nagy Gábor* és *Dévay Attila* pályázatát. Szavazatszedő bizottságot alakítottunk, amely megállapította, hogy a titkos szavazás eredménye mindkét esetben 12 igen, 0 nem, 1 tartózkodás.
- 4.) **Egyetemi könyvek véleményezése**

A bizottság egyhangúan támogatta *Tényi Tamás* „A pszichiátriai betegvizsgálat alapvonalai” című könyvének felvételét a Pszichiátria ajánlott irodalmi közé. A bizottság egy tartózkodással és 12 igen szavazattal elfogadta *Ángyán Lajos* „Testnevelés” című könyvét.

FELVÉTELI ADATOK – 2002.

A karunkra jelentkezők száma csökkenő tendenciát mutat.
Néhány év statisztikája:

Év	Szak	I. helyen jelentkezik	Összes jelentkező
2000.	ÁOSZ	398	905
	FOSZ	64	341
	GySZ	11	137
2001.	ÁOSZ	368	842
	FOSZ	46	258
	GySZ	30	257
2002.	ÁOSZ	298	852
	FOSZ	49	210
	GySZ	26	159

Az első helyen hozzánk jelentkezők írásbeli dolgozatainak átlaga az alábbiak szerint alakult:

Biológia (356 dolgozat)	10,06
Fizika (94 dolgozat)	9,11
Kémia (266 dolgozat)	8,14
Belgyógyászat (8 dolgozat)	12,25

Azok a pályázók, akiknek a két dolgozat összpontszáma nem éri el a 12-t, nem jöhetnek szóbeli vizsgát tenni, ilyen pályázónk összesen 48 fő volt.

A szóbeli felvételi vizsgák június 24-28. között zajlanak. Az első két napra az első helyes pályázókat hívtuk be, ők a szóbeli vizsgájuk befejeztével tekinthetik meg írásbeli dolgozataikat és tehetnek észrevételt a javítással kapcsolatban. Ezen a két napon 15-15 szóbeliztető bizottság működik, a többi napon 14.

Az országos felvételi vonalhúzás ebben az évben július 18-án lesz.

Kálmán Sándorné
osztályvezető

BIZOTTSÁGÁNAK ÜLÉSÉRŐL

5.) Tanulmányi és Vizsgaszabályzat (TVSZ) módosítása

Dr. Csernus Valér ismertette a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat tervezetét. *Dr. Ludány Andrea* jelezte, hogy kimaradt a tervezetből a Tudományos Diákkör Szervezeti és Működési Szabályzata, mely a korábbi TVSZ mellékletét képezte.

Meggyesi Róbert javaslatára a tervezetből kikerültek a hallgatók pénzügyeivel foglalkozó részek (tandíj, ösztöndíj, kölöneljárás díjak), mivel ezekkel a kérdésekkel egy külön szabályzat foglalkozik.

Hallgatói javaslatra a szeptembertől megalkuló (50 % hallgatói képviselőtű) Kari Tanulmányi Bizottságnak a TVSZ módosításokkal kapcsolatban – a Felsőoktatási Törvénnyel összhangban – egyetértési joga van.

A bizottság egyhangúan támogatta a TVSZ tervezetet.

6.) Kredittervek ismertetése

a) Általános Orvosi Szak

Dr. Nagy Lajos oktatási dékánhelyettes ismertette a szak tantervezetét.

Dr. Csernus Valér: A kreditrendszer nemzetközi szabályai szerint csak egész számú kredit adható. A valódi munkaóra kiszámításában nagy segítséget nyújtana egy – a hallgatók által készített – feedback a tárgyakra fordított időmennyiségről.

Meggyesi Róbert: A hallgatókat számos technikai kérdés miatt egy új – a korábbi évfolyamokat helyettesítő – rendszer alapján csoportokra kell osztani. Ezt a problémát oldaná meg a modultervezetrendszer létrehozása. A szigorló évi oxiológia gyakorlata mellett a kötelezően választható tár-

gyak között helyet kell biztosítani a sürgősségi betegellátás elméleti képzésének.

A bizottság a tervezetet a kiegészítésekkel egyhangúan elfogadta.

b) Gyógyszerész Szak

Dr. Perjési Pál ismertette a tervezetet azzal a megjegyzéssel, hogy a társegyetemekkel történt konzultáció után, a kreditterv stabilitása és az összeegyeztethetőség érdekében a szigorló évi gyakorlati képzés a kötelezően választható tantárgyak kategóriájába került.

A bizottság a tervezetet egyhangúlag elfogadta.

c) Fogorvosi Szak

A dr. Bán Ágnes által ismertetett kredittervet a bizottság egyhangúan elfogadta.

Dr. Nagy Lajos
oktatási dékánhelyettes

NYUGDÍJBA VONULÓK BÚCSÚZTATÁSA

RONCZYK TIBORNÉ

2002. május 31-én 30 egyetemen eltöltött év után elbúcsúztattuk kolléganőnket, *Ronczyk Tiborné Gizit*, a Gazdasági Főigazgatóság szakértőjét, aki az integráció előtt a POTE Gazdasági Igazgatóság Közgazdasági Főosztály vezetőjeként dolgozott.

Ezúton szeretnénk megköszönni áldozatkész munkáját, szakértelmét, türelmét, kitartását és kívánunk még további jó egészséget.

A PTE munkatársai

DR. MÁLOVICS ILONA

2002. június 12-én dr. Málovics Ilona higiénikus főorvos nyugdíjba vonulása tiszteletére szakmai napot rendeztünk Az infektókontroll jegyében címmel.

A rendezvényen előadást tartottak: *dr. Kránitz János* egyetemi tanár (Ortopédiai Klinika), *dr. Bogár Lajos* egyetemi tanár (AITI), *Sipos Sándor* DDD csoportvezető (ÁNTSZ Baranya megyei Intézete), *dr. Fekete Zsuzsa* főorvos (ÁNTSZ Baranya megyei Intézete), *dr. Szántó Árpád* adjunktus (Urológiai Klinika), *Kuntner Aliz* üzletágvezető (Ecolag Hygiene Kft.), *Barabásyné Mátéffy Zsuzsanna* üzletágvezető (Wihuri Oy Wipak Közvetlen Kereskedelmi Képviselő), *dr. Emödy Levente* egyetemi tanár (Mikrobiológiai Intézet), *Kelemen Judit* egyetemi főnövér.

Timár Miklósné

A Gazdasági Főigazgatóság tájékoztatója

A 2000. évi XXV. Törvény a kémiai biztonságról 19. § (1) bekezdése szerint:

„A veszélyes anyag egész életciklusa alatt a veszélyes anyagokkal, illetve a veszélyes készítményekkel végzendő tevékenység megkezdése előtt a tevékenységet végző az adott tevékenység emberi egészséget és környezetet károsító kockázata-

iról becslést készít, a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. Törvény (a továbbiakban: Mvt.) rendelkezéseire figyelemmel. A kockázatbecslés elvégzéséért szervezett munkavégzés esetén a munkáltató, egyéb esetben a vállalkozó, nem vállalkozás keretében végzett tevékenység esetén a tevékenységet végző a felelős.”

A Gazdasági Főigazgatóság tájékoztatója szellemi tevékenység végzésére kötendő szerződésről

A többször módosított 217/199. (XII. 30.) számú kormányrendelet 2002. január elsejével jelentősen szigorította az egyetem alkalmazásában álló személyek és az egyéb szervezetek megbízások, számla ellenében történő alkalmazásának lehetőségét.

A rendeletben foglaltak betartása érdekében februárban a Gazdasági Főigazgatóság tájékoztatót küldött valamennyi érdekelt szervezet vezetőjének és a gazdasági ügyekkel foglalkozó munkatársaknak. A tájékoztató tartalmazta, hogy az oktatási miniszter a Kormány felhatalmazása alapján a későbbiekben rendeletben fogja meghatározni a kormányrendelet részletes végrehajtásának szabályait. A miniszteri rendelet a Magyar Közlöny 68-as számában jelent meg (33/2002. (V. 18.) OM rendelet).

A rendelet a korábbiakhoz képest annyi engedményt tesz, hogy **külső szervvel, személlyel szellemi tevékenység végzésére, szakmai alapeladat keretében is lehet szolgáltatási szerződést kötni, az alábbi feltételek teljesítésével:**

1. Az egyetem az adott feladat ellátására megfelelő szakértelemmel rendelkező személyt nem foglalkoztat.
2. Eseti, nem rendszeres feladat ellátása válik szükségessé, és a költségvetési szervezeten belül a feladat ellátásához nincs, vagy átmenetileg nem áll rendelkezésre megfelelő végzettségű ember.
3. A szolgáltatási szerződést minden esetben írásba kell foglalni.
4. A szerződésnek az egyéb kötelező előírásokon túl, az alábbiakat is tartalmaznia kell:
 - az ellátandó feladat leírását;
 - a díjazás mértékét;
 - részletes leírást arról, hogy az 1. és 2. pontban felsorolt feltételek közül melyik körülményre tekintettel került sor a szerződéskötésre;
 - a szerződés időtartamát;
 - szervezettel kötendő szerződés esetén azt, hogy a szervezet részéről személy szerint ki, illetve kik kötelesek a feladat ellátására, aki(k) nem állhatnak az egyetemmel munkaviszonyban;
 - a teljesítés igazolására felhatalmazott személy megnevezését.

Továbbra is hatályban van, hogy az egyetemmel közalkalmazotti jogviszonyban álló személlyel ilyen szerződés nem köthető. Ugyancsak hatályban maradt az a moratórium, hogy a korábban megkötött, érvényben lévő szerződéseket december 31-ig kell felülvizsgálni, és az új előírásokhoz igazítani.

Dr. Kisbánné Karis Iona
gazdasági főigazgató

a Biztonságszervezési Osztály által elvégzendő kockázatértékelés elindításáról

Az Mvt. 54. § (2) bekezdés értelmében:

„A munkáltató köteles minőségileg, illetve szükség esetén mennyiségileg értékelni a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat, különös tekintettel az alkalmazott munkaeszközökre, veszélyes anyagokra és készítményekre, a munkavállalókat érő terhelésekre, valamint a munkahelyek kialakítására. Az értékelés alapján olyan megelőző intézkedéseket szükséges hozni, amelyek biztosítják a munkakö-

rülmények javulását, beépülnek a munkáltató valamennyi irányítási szintjén végzett tevékenységbe.”

Továbbá a módosított 1993. évi XCIII. Törvény 54. § (2) bekezdésében munkáltatói kötelezettségként előírt kockázatértékelés határidejét a 2001. évi módosítás 2002. december 31-én állapítja meg, melyet a szakhatóságok ellenőriznek.

Az egyetem szervezeti egységeiben a központi kezdeményezés a Gazdasági Főigazgatóság Biztonságszervezési Osztályá-

nak feladata. A kockázatok korrekt felméréséhez elengedhetetlen az egyetem dolgozóinak, szakembereinek segítségével, együttműködése, akik a helyi sajátosságok, speciális technológiák ismeretében a felmérő adatlapok kitöltésében közreműködnek.

Kérjük valamennyi szervezeti egység dolgozóit, hogy segítsék a Biztonságszervezési Osztály munkatársainak munkáját.

Mihálovics Gábor
főmérnök

ÜNNEPSÉG ENTZ BÉLA PROFESSZOR SZÜLETÉSÉNEK 125. ÉVFORDULÓJÁN

A Magyar Patológusok Társasága Dunántúli Szekciója ez évi tavaszi ülését *dr. Entz Béla* professzor, a Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem (1918-47), a Pécsi Tudományegyetem (1947-51), valamint a Pécsi Orvostudományi Egyetem (1951. február – 1951. október) Kórbonctani Intézetének első igazgatója, akadémikusa születésének 125. évfordulója alkalmából, tiszteletére rendezte (2002. június 7., Pécs).

Az eseményen tisztelegő előadást tartott Entz professzor tanítványa, *dr. Timár Károly* ny. patológus főorvos, valamint tanítványa és egykori munkatársa, *dr. Márton Zoltán* ny. sebész főorvos, c. egy. docens.

Az ülés második felében a Zala Megyei Kórház, a Kaposi Mór Megyei Kórház, a győri Petz Aladár Kórház, a Baranya Megyei Kórház, valamint a PTE ÁOK Patológiai Intézete munkatársainak közreműködésével klinikopatológiai konferencia – metszetszeminárium zajlott.

Az alábbiakban közreadjuk a PTE ÁOK Patológiai Intézet igazgatójának, *dr. Pajor Lászlónak* a rendezvényen elhangzott, Entz professzor szakmai életútját bemutató előadását.

FOLYTATÁS

Az EU6 K+F keretprogram

Az 5. keretprogram (1998-2002) után az EU Miniszterek Bizottsága 2002. június 3-án formálisan is jóváhagyta az EU6 K+F Keretprogramot. A 6. keretprogram tervezését alapvetően befolyásolta az EU döntéshozóinak az a szándéka, hogy az Európai Kutatási Tér (European Research Area – ERA) megteremtését mindinkább elősegítse a 6. keretprogram.

A 6. keretprogram három fő célkitűzés köré csoportosítható:

– Integrált kutatás: kutatás tevékenységek koordinálása a hatékonyság növelése és az EU politikák megvalósítása, és új társadalmi igények kielégítése céljából prioritált tematikus és tágabb kutatási területeken.

– Az Európai Kutatási Tér strukturálása: kutatási tevékenységek oly módon való meghatározása, hogy minél nagyobb strukturális hatást váltsanak ki annak eredményeképp, hogy erősödik a kapcsolat a nemzeti, regionális és más európai iniciatívák között.

– Az Európai Kutatási Tér alapjainak erősítése: a megvalósítás egyszerűsítése, racionalizálása a decentralizált menedzsment alkalmazásán keresztül.

A mintegy 17,5 milliárd EUR költségvetésű programból kb. 16,27 milliárd EUR-val részesedik a 6. keretprogram, és 1,23 milliárd EUR-ral az Euratom Keretprogram.

Az Európai Bizottság a keretprogramok tartalmi előkészítése során idáig is széles körű konzultációt folytatott a szakmai közösségekkel. Ezt elmélyítendő, a kutatók teljes körének módot ad arra, hogy az előzőleg ismertetett témajavaslati felhívás alapján a 6. keretprogram egyes tema-

tikus prioritásainak tartalmát befolyásolják, ill. pontosítsák

az ún. Expression of Interest benyújtásával. Mivel ezek beadási határideje 2002. június 7. volt, a feldolgozásuk még tart. Az első pályázati felhívások ez év őszén várhatók.

A keretprogram kulcsterületei:

- Genomika és biotechnológia az egészségért;
- Információs társadalmi technológiák;
- Nanotechnológia és nanotudományok, ismeret-alapú multi-funkcionális anyagok és új termelési eljárások és berendezések;
- Repüléstechnika és űrkutatás;
- Élelmiszerminőség és -biztonság;
- Fenntartható fejlődés, globális változások és ökoszisztémák;
- Állampolgárok és kormányzás a tudásalapú társadalomban.

Milyen különbségek vannak az 5. és a 6. keretprogram között?

Tematikus szempontból újdonság, hogy kiemelt prioritású terület lett (elkülönített költségvetéssel) az Európai Unió tudomány és technológiai politikai szükségletet előrejelző politikák kialakítását elősegítendő, elsősorban társadalomtudományi kutatásokat preferáló terület az „Állampolgárok és kormányzás az európai társadalomban” prioritás alatt.

A támogatott tevékenységek szempontjából nagyobb hangsúlyt kapott olyan együttműködések támogatása, amelyek elmélyítik a kis- és közepes vállalatok kutatási tevékenységbe és innovációba való bevonását, a kutatói mobilitást és a hálózatépítést.

A kutatási eredmények hasznosítása szempontjából pedig azok a projektek kapnak elsősorban kiemelt támogatást, amelyek eredményei transzformálhatók új befekteté-

sekbe és munkahelyek kialakításába.

A projektek megvalósítása szempontjából van a legnagyobb változás az előző keretprogramhoz képest, ugyanis az 5. KP felhívásai során magas volt a túljelentkezések aránya. A 6. KP-ban a projektek átlagos mérete az 5. keretprogram átlagos projektméretének akár tízszerese is lehet, ugyanakkor ezzel párhuzamosan a bizottság reményei szerint a benyújtott pályázatok száma akár huszadára is csökkenhet, így a sikerességi arány a korábban szokásos 5%-ára is lecsökkenhet.

További információk

Az OEC Pályázati Irodája már harmadszor nyerte el az OM azon pályázatát, amely lehetővé teszi azt, hogy a kari, egyetemi, de regionális szinten is az EU6 keretprogram legfőbb információforrásaként funkcionáljon. Ennek keretében az iroda munkatársainak feladatai körébe tartozik a hazai és nemzetközi kutatási adatbázisokkal való kapcsolattartás, Intézményi K+F adatbázisok továbbfejlesztése, vonatkozó dokumentumok gyűjtése, terjesztése, pályázati tanácsadás (pályázó orientálását is, az ún. *eligibility check* tevékenység elvégzése), pályázatkészítési és menedzselési tanfolyamok szervezése igény esetén, e-mailes értesítés aktuális felhívásokról, valamint kutatási partnerkeresés, partnerkövetés.

Az iroda weboldalán a legfrissebb pályázati információk és tenderfelhívások mellett segítséget találhatnak a látogatók a megfelelő kutatási partnerek megkereséséhez, kiválasztásához, valamint a legfontosabb nemzetközi információforrásokra mutató linkeket is elhelyeztük. Az iroda weblapja a következő címen érhető el:

<http://www.pote.hu/eu5>

Az EU6 Keretprogram hivatalos információforrása a következő címen érhető el: <http://www.cordis.lu/fp6>

Fekete Szabolcs

Entz Béla professor szakmai életútja

Entz Béla 1877. március 10-én Kolozsvárott született, az elemi iskolát és gimnáziumi tanulmányait Kolozsvárott és Budapesten végezte. Egyetemi tanulmányait a Budapesti Magy. Kir. Tudományegyetem orvosi karán kezdte, ahol 1900. október 21-én avatta az egyetem tanácsa orvosdoktorrá. Már hallgató korában bekapcsolódott több intézet munkájába; előbb a II. sz. Anatómiai Intézetben volt díjas demonstrátor *Thanhoffer* tanár mellett, III., illetve IV. éves korában díjazott pályamunkát írt és állami ösztöndíjat kapott élettanból. V. éves orvostanhallgató korában díjas de-

ből” magántanárrá képesítette; 1912-től adjunktus az I. sz. Kórbonctani Intézetben, főnöke továbbra is a *Rokitansky* és *Virchow* intézeteit megjárta *Genersich Antal*. 1914-től (1917. január 1-ig) a budapesti Szent István Kórház proszektora, majd az I. világháború forgatagában különböző katonaoorvosi feladatokat lát el. Ezen időszak talán azon szempontból fontos, mert – elmondása szerint rengeteg szabadidejének betudhatóan is – ekkor születik egyik jelentős és közkedvelt műve, „A kórbonctan és kórszövettan alapvonalai”, melynek 1926-os első kiadása szerzői előszavában már megfogalmazódik Entz Béla egyik

Pajor professor előadását tartja

*Entz professor 70. születésnapján
(A képen balról: dr. Melczér Miklós, dr. Entz Béla, dr. Ernst Jenő,
dr. Szentágotthai János, dr. Ángyán János, dr. Környey István)*

monstrátor az I. sz. Kórbonctan Intézetben, *Genersich* professor mellett.

Kórboncnoki pályafutása tehát lényegében innen indul, mivel szigorló orvos korában ugyanezen intézetben díjtalan gyakornok, majd 6 éven át, 1907-ig tanársegéd II, ezt követően tanársegéd I. 1912-ig. Ezen idő alatt Bécsben, illetve Berlinben tesz tanulmányutakat, többek között haematológiát tanul. Szakmai karrierjében meghatározó volt, hogy egyetemi működése mellett 1909-ben (egészen 1918-ig) a budapesti magy. kir. állami gyermekmenhely proszektorának nevezik ki, mely minden bizonnyal szerepet játszott abban, hogy Budapesti Magy. Kir. Tudományegyetem orvostani tanártestülete 1911-ben a „Csecsemőkori betegségek kórbonctaná-

oktatási ars poeticája: csak a kor színvonalának megfelelően letisztázott ismereteket, a makro- és mikroszkópia alapján egységesen magyarázható elváltozásokat foglalja bele, azaz kívánja oktatni. 1916. május 29-én a budapesti orvostani tanártestület egyetemi rendkívüli tanári címet adományoz részére, majd 1917 augusztusában a Magy. Kir. Állatorvosi Főiskola kórbonctani tanszékének élére nevezik ki.

Entz Béla egyetemi tanári működése 1918-tól indul és neve 33 éven át összeforr a később kétszer is székhelyet és nevet váltott Magy. Kir. Erzsébet Tudományegyetem Kórbonctani (és hosszú ideig Igazságügyi Orvostani) Intézetével. *Apponyi Albert* gróf vallás- és közoktatási miniszter törvényjavaslata a pozsonyi (és a debrece-

ni) egyetem felállításáról 1912-ben emelkedett törvényerőre, 1914-ben nevezték ki az első 3 orvostani tanárt, majd – a háborús bonyodalmak miatt – 1918-ban további nyolcat, köztük a kórbonctan egyetemi nyilvános rendes tanárává, Entz Bélát. Entz professor nem csak a Kórbonctani Intézet igazgatója, hanem a törvényszéki orvostan vezetője is lett – és maradt 30 éven át. Az oktatás 1918 szeptemberében meg is indult az orvoskaron, akkor senki nem gondolta, hogy – legalábbis Pozsonyban – tiszavirág életű lesz. Az ismert politikai események miatt a csehszlovák kormány a magyar tudományegyetem működését megszüntette és így Entz Bélát is felmentette egyetemi nyilv. r. tanári állásából 1919. szeptember 22-én. Az Erzsébet Tudományegyetem – a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemhez hasonlóan – Budapestre menekült. A klinikák-intézetek elhelyezése rendkívüli nehézséget jelentett, a viszonylag szerencsések közé tartozott Entz Béla, akit a Szt. Rókus-kórház proszektorává neveztek ki (1919. szeptember 30.), ahol a Kórbonctani Intézet működése is biztosítható volt. A megszűnés réme fenyegette a két menekült egyetemet, de egy minisztertanácsi döntés (1920. február 20.) lehetővé tette, hogy a menekült egyetemek, kooperálva, ideiglenesen Bu-

dapesten folytassák tevékenységüket. Így az orvoskar működése és az oktatás 1920 szeptemberében újra megindulhatott. Entz professzor hálásan emlékszik vissza egy beszámolójában *Buday* professzor – a Pázmány Péter Tudományegyetem I. sz. Kórbonctani Intézetének vezetője – nagyvonalúságára, aki „górcsőveket” bocsátott rendelkezésre, melyekkel a kórszövettani gyakorlatok megtarthatók voltak. Entz Béla az ideiglenesen Budapesten működő egyesített egyetem hallgatóinak tartott előadásokat 1924 szeptemberéig. E nehéz, a végső elhelyezést kereső, majd a Pécsre költözést előkészítő időszakban, az 1921/22-es tanévben tölti első dékáni periódusát Entz professzor, majd az egyetem Pécsre történő áthelyezését (1923) követő évben, 1924-ben követte az egyetemet, a klinikummal együtt.

Az 1924/25-ös tanévtől a Kórbonctani Intézet – az anatómiával, törvényszéki orvostani intézettel, továbbá a „sebészeti műtőintézettel” az átalakított Dischka Győző utcai tömbben kerül elhelyezésre és marad ott csaknem fél évszázadon át. Bár a beköltözéskor szűkösségre panaszkodott Entz professzor, ez nem lett akadálya annak, hogy ez a hely valóságos legendává, szellemi olvasztótégelyé váljon. Erre az időre a Kórbonctani Intézet 850 kórházi ágyra dolgozott és – eltekintve az egyetem, a felsőoktatás szellemiségétől – orvosi, szakmai szinten is hiánypótló tevékenységet kezdett meg. A történetírók legjobb tudomása szerint a városban nem volt kórbonctani tevékenység az Erzsébet Tudományegyetem Pécsre költözésekor. A történeti hűség megköveteli azonban annak felemlítését, hogy a Megyei Kórházban az 1900-as évek elején *Orsós (Spindl) Ferenc* vezetésével prospektúra alakult, melyet az I. világháború elsöpört, de Orsós Ferenc később a debreceni Gróf Tisza István Egyetem Kórbonctani Intézetének tanszékvezető professzora, később akadémikus, a II. világháború után Németországba emigrált, s mivel mellesleg festőművész, aktív pályafutását a mainzi Művészeti Akadémia professzoraként fejezte be. Nem tudunk róla, hogy szellemi kapcsolat, vagy ráhatás a néhai pécsi proszektör és Entz professzor között lett volna, Entz Béla azonban biztosan ismerte Orsós Ferenc szakmai tevékenységét, hiszen amikor 1940-ben, dékánként javaslatot tesz a törvényszéki orvostan önálló tárgyként való bevezetésére és méltatja e diszciplína hazai múltját és művelőit, megállapítja, hogy „...ma pedig az európai híró Orsós Ferenc tölti be Budapesten a törvényszéki orvostan önálló katedráját”.

Entz professzor tehát szakmája révén is új szellemiséget hozott a városba/régióba, melynek kiteljesedését az állhatatos

előadást, 7 óra kórbonctan-kórszövettan demonstrációt és 5 óra törvényszéki orvostan előadást tartott. A 29/30-as tanévtől azután bekapcsolódott az oktatásba az intézet kialakuló magántanári kara, többek között *Beöthy Konrád* (később az igazság-

Dr. Entz Béla gyakorlati bemutatót tart

*Dr. Entz Béla rektor
(1931-32, 1945-46)*

Az előadók egy csoportja

szervező munka révén kialakult javuló körülmények segítették. Az 1925-ös beszámolója szerint 32 górcső, 7 mikrotom, 3 vetítőkészülék, mikrofotografáló berendezés, kb. 990 kötetes könyvtár, 24 folyóirat, 1536 múzeumi készítmény, valamint 20-25 ezer metszet segítette az intézeti tagok és az orvostanhallgatók képzését. A tanrend feszített volt, heti 5 óra kórbonctan

ügyi orvostan igazgató professzora Pécssett; *Haranghy László*, későbbi budapesti kórbonctan professzor, tankönyvíró, akadémikus; *ifj. Scipiades Elemér*; későbbi egyetemi tanár az USA-ban; *Balog Pál*, későbbi kairói egyetemi tanár; *Kellner Béla*, a budapesti onkopathológiai intézet későbbi igazgatója, akadémikus; *Lajos László*, a szülészeti későbbi professzora Pécssett.

A résztvevők egy csoportja

Entz professzor nagy hangsúlyt fektetett a diagnosztikus kórbonctanra, munkatársai széleskörű kiképzésére. Ennek is lehet eredménye, hogy az intézet – egyik beszámolója szerint a harmincas évek elején – kiterjedt konzultációkat folytatott Kiskunhalastól Tapolcáig és Nyíregyházától Budapestig. Szisztematikusan sikra szállt az egyetemi székhelyen a diagnosztikus kórbonctan feldarabolása, az anyagok klinikákon történő feldolgozása valamint a kórboncolások mellőzése ellen. Ezt oktatási és tudományos szempontból is hátrányosnak vélte. Munkatársait éles szemmel kategorizálta. Egyrészt fontosnak tartotta a kórbonctani alapképzés után klinikai munkát folytatni kívánók széleskörű kiképzését. Másrészt a kórházak részére proszektorokat nevelt, akiknek a kórbonctanon kívül a kor színvonalának megfelelő bakteriológiai, szerológiai és törvényszéki orvostani kiképzését szükség esetén más intézményben is segítette. Harmadrészt, külföldi tapasztalatszerzésre ösztökölte és segítette azokat, akiket később önálló intézetek vezetésére alkalmasnak tartott. E három csoport állandó dinamikus mozgását szükségesnek tartotta a regionális szakemberellátás, valamint az egyetemi pozitív irányú szelekció megvalósulása érdekében. Hálás tanítványai több ízben is munkáikból összeállított külön kötetet ajánlottak mesterüknek. Oktató-nevelő munkáját fémjelzi, hogy munkatársai között 7 későbbi professzor található és több tucat a későbbi osztályvezető főorvosok száma.

Entz professzor jelentős tudományos aktivitást fejtett ki, melyben a Morgagni tézis: „Egy szemernyi tény többet ér, mint egy mázsa elmélet” vezette. Szűkebb szakmai irodalmi tevékenységét mintegy 100 klasszikus patológiai tanulmány jellemzi; foglalkozott a gümőkorrall, a sebgyógyulással, gyermekkori daganatokkal, precancerosus állapotokkal, gerontológiai kérdésekkel, vérképzőrendszeri daganatok solid tumoros, illetve leukaemiás formáinak kapcsolatával, pajzsmirigybetegségekkel, sőt paleopathológiával is. Legjelentősebb munkája a szifiliszről írt monográfia. Tankönyvei a *Kórboncolási technika*, valamint a Csízio néven közkeletűvé vált *A kórbonctan és kórszövettan alapvonalai*. Entz professzor 1945-ben, 68 éves korában lett az MTA levelező tagja, és 1948-

ban a „*Patológiai elváltozások neolitikus avar és honfoglaláskori csontmaradványokon*” címmel tartotta székfoglalóját.

Entz professzor példa nélkül állóan hosszú ideig töltött be egyetemi/kari vezető tisztségeket: 1931-től 17 éven át volt a Nagy Lajos kollégium, valamint a Diákjóléti Hivatal vezetője és e tisztségeiben – köztudottan – a hallgatók nagy barátja, támogatója; prodékán 1918-25-ig, 1930/31-ben; dékán 1921/22-ben, 1928/29-ben, 1929/30-ban, 1944/45-ben. Az Erzsébet Tudományegyetem történetében ugyancsak példátlanul, kétszer, 1931/32-ben, illetve 1945/46-ban volt Rector Magnificus.

1947. március 9-én, 70. születésnapja tiszteletére nagy ünnepséget rendeztek az egyetem dísztermében. Tekintélyére és megbecsülésére jellemző, hogy képviseltette magát a Vallás- és Közoktatásügyi, valamint a Népjóléti Minisztérium, számos helyi és országos hatóság, szakmai szervezet. 70. életévét betöltve a kar foglalkozott a kórbonctani tanszék utódlásának kérdésével is, ennek kapcsán *Lissák Kálmán* dékán megállapítja: „Nyugalomba távozásával egyetemünk és karunk életében olyan ür támadna, melyet a jelenlegi nehéz viszonyok mellett egyetemünk károsodása nélkül nem viselnénk el”. Ezért javaslatot fogalmaznak meg a főhatóság felé Entz professzor visszatartására, és ez még négy tanéven keresztül így történik. A tanszéket 1951. október 15-én adja át *Romhányi Györgynek*. Hogy valójában ki volt Entz Béla, azt az utód, Romhányi professzor egy mondata világítja meg talán a legjobban: „Entz Béla után igyekezni kellett, nehogy csőd legyen, az nagy szégyen lett volna”.

Dr. Pajor László

Az ünnepségről a fotókat Rodler Miklós készítette.

Tisztelt Olvasók!

Kari újságunk tanévet lezáró utolsó számát tartják a kezükben, hisz a nyári szabadságok megkezdésével egyetemünk élete is kissé nyugodtabbá válik, és remélhetően a sok munka után mindenki élvezni fogja megérdemelt pihenését.

Égész évben törekedtünk arra, hogy az Orvoskari Hírmondó havi rendszerességgel megjelenjen, és minden olyan információ, esemény, mely az egyetem életében számottevő, időben eljusson Önökhöz.

Eztúton szeretnénk megköszönni a klinikák és intézetek megbízott sajtófelelőseinek tevékenységét, a Sajtóiroda munkatársainak fáradhatatlan és lelkiismeretes munkáját, valamint egyetemünk nyomdájának színvonalas tevékenységét.

Kellemes nyári pihenést kívánva

a Szerkesztőség

FENYVESSY EMLÉKÜLÉS

2002. június 14-én a Humán Közegészségtani Intézet ünnepi emlékülést tartott dr. Fenyvessy Béla tiszteletére. Ez alkalmából koszorúzták meg dr. Fenyvessy Béla sírját a Pécsi Köztemető T. VIII. 5. parcellájában, majd a központi épület tantrmeiben tudományos előadások hangzottak el. A Humán Közegészségtani Intézet munkatársainak előadásait dr. Ember István professzor vezette be előadásval. Ezt, valamint a koszorúzás alkalmával a Köztemetőben elmondott beszédét közöljük.

Tisztelt egybegyűltek és kedves Vendégeink!

Azért jöttünk össze, mert 105 évvel ezelőtt szerezte kitüntetéses doktori címét *dr. Fenyvessy Béla*, a korábbi POTE Közegészségtani és Járványtani Intézetének vezetője, azt megelőzően a Pozsonyi Egyetem dékánja, majd rektora 1919-20-ig.

Fenyvessy Béla 1873. augusztus 15-én született Budapesten, édesapja az országgyűlési gyorsíró iroda vezetője volt. Középiskolai tanulmányait a Budapesti Piarista Gimnáziumban, egyetemi tanulmányait a Budapesti Egyetem orvosi fakultásán végezte. Itt avatták 1897. november 10-én sub auspiciis regis doktorrá.

Egyetemi pályafutását Budapesten a Gyógyszertani Intézetben kezdte, ahol 1897-től 1907. december 31-ig működött mint tanársegéd. Ebből az 1898–1899-es tanév II. felét és az egész 1899–900-as tanévet ösztöndíjjal külföldi tanulmányúton, elsősorban Bécsben és Berlinben töltötte.

1902-ben a *Balogh Kálmán-féle* tudományos ösztöndíjban részesült, 1905-ben a gyógyszeratan magántanára lett. 1907-ben lépett a Budapesti Egyetem Közegészségtani Intézet kötelékébe mint tanársegéd, ugyanezen év április 1-jétől mint adjunktus.

1908-tól a közegészségtan magántanára, 1909-ben címzetes tanár lett, 1913-tól a Budapesti Egyetem Bölcsészeti Karán előadója volt a közegészségtannak.

1916-ban a vallás- és közoktatásügyi miniszter a gyógyszeroktatás reformálása kapcsán a gyógyszerészek részére közegészségtan előadásával és vizsgáztatásával bízta meg.

Nyilvános rendes tanári kinevezésére a Pozsonyi Egyetemen újonnan alakult Orvostudományi Karra 1918. április 3-án került sor, és a közegészségtan nyilvános tanárává is kinevezték. 1919 őszén, amikor az orvosi fakultás működését a megszálló hatalom beszüntette, átmenetileg Budapesten működött. 1924 őszétől az egyetem Pécsre költözött és onnantól fogva a pécsi Erzsébet Tudományegyetem nyilvános rendes tanára, a Közegészségtani Intézet igazgatója volt. Fenyvessy professzor a pécsi egyetemi évei alatt a magyar higiéné egyik kiemelkedő személyiségévé vált,

olyannyira, hogy a Magyar Higiénikusok Társasága minden év februárjában a Fodor-Fenyvessy emlékéremmel tiszteli meg egyrészt a közegészségtan elmélete, másrészt a közegészségügy gyakorlatának legkiválóbbjait. Fodor emlékéremmel az elméleti, Fenyvessy éremmel pedig a gyakorlati élet kiválóságait tüntetik ki.

Kiemelkedő személyisége volt a magyar higiénének, tisztelői, leszármazottai szeretettel és tisztelettel emlékeznek rá.

Én, mint tanszéki utóda a POTE, illetve jelenleg a PTE/ÁOK Humán Közegészségtani Intézetében egyik példaképemnek tekintem, és megpróbáljuk folytatni az ő szellemében az intézet munkáját és működését.

Az első világháborúban, 1914-ben népfelkelőként vonult be (41 évesen!) és a Honvédség Bakteriológiai Laboratóriumának vezetője lett, a Honvédelmi Minisztérium higiénikusa, a Pozsonyi Egyetemre történő kinevezéséig. 1915-ben másodosztályú főtörzsorvossá nevezték ki a háború tartamára. Háborús kitüntetései: Ferenc József rend, Sigmund Laudis magyar/porosz/bolgár vöröskereszt érdemérem.

Külföldi tanulmányai során 1913-ban, 1914-ben és 1915-ben 3-3 hónapot tölt *Pffeifer* mellett, a breslauer Higiénés Intézetben.

Első önálló munkája az Idegen zsírok kimutatása vajban (Eger, 1907.)

Libermann Leóval: Immunsavóból előállított hematotróp anyagról (Eger, 1909.)

Néhány más munkájának témája: 1896-ban a diftéria toxin és az antitoxin hatása a békaszívra; 1897-ben: Paracelsus és a mai orvostudomány, 1906-ban: kísérleti kóros állapotok befolyása biokémiai szintézisre; 1910-ben: adatok a komplementum kötés mechanizmusának ismeretéhez; 1914-ben: az anafilaxiás mechanizmusokhoz; 1903-ban: a szőlőcukor befolyása a tripanoszóma fertőzésre; 1898-ban: kísérletek mellékvese kivonattal. 1917-ben nevéhez fűződik a Népegészségügyi Országos Nagygyűlés megszervezése. További témák: 1934-ben a Frankfurter Tudományos Hétről, 1929-ben lappangó fertőzések járványtana, majd az orvostanhallgatók szociálhigiénés képzése a 20-as évek végén, a

lakáskérdés társadalomegészségügyi vonatkozásai, az allergiás megbetegedések 1934-ben, a népbetegségek, mint az inséget előidéző okok. Megállapítható tehát, hogy tudományos érdeklődése is igen széleskörű volt, pécsi évei alatt különösen a szociálhigiénés munkássága erősödött.

Fenyvessy professzor idejében a Belklinika szomszédságában, a régi szegényház épületében alakították ki az intézetet, és 1927-ben kapcsolták be a Magyar Királyi Országos Közegészségügyi Hálózatba a pécsi állomást, amely évente 30 ezer vizsgálatot végzett. 30 folyóiratot járatott és 600 szakkönyve volt. Közegészségtanból két félévben heti 5 órában oktattak a hallgatók számára közegészségtant(!), bakteriológiai gyakorlatot, egészségügyi szemléletet, kirándulásokat tartottak. A második évben az Államtudományi Kar által megszervezett szociális tanfolyamon szociálhigiénét adott elő. Magántanárok tartottak előadást: *Sef György*, *Barna Szabó József*, *Hingi Szabó Sándor*, *Kovacs Sándor*. A tanszéken két fizetési tanársegédi és két díjas gyakornoki állás volt rendszeresítve, az intézet tagjai 5 díjtalan gyakornokkal és megbízott díjtalan gyakornokkal, tehát 6 díjtalan gyakornokkal egészültek ki.

A pozsonyi egyetemen 1918 őszén na-

gyon nagy volt a bizonytalanság és októberben kitört a magyar forradalom. A *Linder Béla* hadügyminiszter által elbocsátott, de jól felszerelt hadsereg szanaszét oszlott és megindultak a fosztogatások, megindult az ország megszállása a szomszédok által. Pozsonnyal kapcsolatban bizonytalan volt a helyzet és memorandumot dolgoztak ki az egyetem tanárai „Pro Hungaria” címszó alatt magyar, francia és angol nyelven, amelyben érvelni próbáltak Magyarország szétdarabolása ellen; abból a feltevésekből indultak ki, hogy a békekonferencia még 1918-ban össze fog gyűlni és Pozsony sorsáról is dönteni fognak.

A történelmi tények ismertek, 1918. december 12-én Pozsonyba érkeztek a megszálló csapatok. Decemberben, karácsony táján általános fosztogatás indult meg Pozsonyban, így nem lehetett evakuálni az egyetem könyvtárát sem; fegyveres őrök kíséretében, vasúti kocsikba volt rendelve. December 12-én a megszálló csapatokkal érkezett 8 francia tiszt 240 főnyi légénységgel; 1919. január 1-jén megszállta és átvették a város közigazgatását anélkül, hogy bármiféle nemzetközi meghatalmazás erre lett volna.

Megkezdődik a csehszlovák állam be rendezkedése Pozsonyban, és 1919. január 15-én *Zok Samu* zsupán közli, hogy Tótország (sic!) kormánya eddig Zsolnán működött, de Pozsonyba teszi át a székhelyét és a Szlovák Minisztérium február 4-én megérkezik Pozsonyba. Számos köztisztviselőt megkértek, meghívtak, hogy ünnepélyes fogadásban részesítsék a Csehszlovák Kormányt, amit azonban többek

között Fenyvessy Béla is visszautasított.

Ez idő alatt sztrájkok voltak Pozsonyban, február 10-én újra sztrájkolt a munkásság, nem nyitottak ki a boltok, a garárok sem működtek, a város megszűnt élni.

A helyzet az egyetem erőszakos bezárásával romlott még tovább, február 12-én és 13-án a cseh katonaság ostrom alá vette a várost gépfegyvertűzzel, feltűzött szurnyokkal verte szét a tüntetést: 7 halottja volt az utcai harcoknak. Számos atrocitás történt ezekben a napokban. Ekkor az egyetem vezetői képtelenségnek vélték, hogy Magyarország elveszítse Pozsonyt, ezért kötelességüknek tartották az egyetemi tanárok, hogy mindent megtegyenek az egyetem további fennállása érdekében.

Június 12-én Prágában törvényjavaslatot fogadtak el arról, hogy Pozsonyban 4 fakultású, csehszlovák egyetemet fognak felállítani. Egy prágai lap augusztus 5-i számában az orvosi fakultásra 7 cseh tanár kinevezését tették közzé. Az egyetem magyar nemzetiségű tanárai memorandumot intéztek a Pozsonyi Egyetemmel kapcsolatosan, közben a fel nem esküdött köztisztviselőket és közalkalmazottakat, köztük az egyetemi tanárokat is elbocsátották vagy szélnek eresztették, lakásukat rekvirálták.

Fenyvessy Béla, az egyetem 1919-20. évre megválasztott rektora külön tárgyalásra kért alkalmat a Pozsonyi Tudományegyetem ügyében. Mivel az Orvostudományi Kar új tanárait már kinevezték, az egyetemi klinikák átadása-átvétele szükségyszerűen állt elő. Szeptember 22-én *Mlcoch* osztálytanácsos megjelent az egyetemen Fenyvessy Béla rektornál, hogy 1/2

12-kor az egyetemet átvegye, azonban ez ellen Fenyvessy tiltakozott az egyetem vezetése nevében, így idő előttinek és nemzetközi jogba ütközőnek nevezte, de cselekvési lehetősége nem volt. A délután folyamán megtörtént a klinikák és intézetek egy részének átvétele, átadása, katonai őrseget állítottak eléjük. *Mlcoch* kijelentette, hogy magyar nyelvű orvosképzés nem lesz, noha ide több mint 589 orvostanhallgató jelentkezett, akik magyarul óhajtották végezni a tanulmányaikat.

Előadták, hogy a magyar fakultás nem volt teljes, de – Fenyvessy hangoztatta – a cseh fakultás működése sem lesz teljes hasonló okok miatt. Asszisztensek adtak elő magyarul, mert az egyetemen a frissen kinevezett egyetemi tanárok nem beszéltek magyarul.

A szeptember 22-25-i átvételre az egyetem hontalanná vált, majd 1923-ban Pécsen talált új otthonra. Az egyetemi tanárokat ellehetetlenítették, így a trianoni békediktátumot már nem ott várták meg, kitiltották őket, lakásukat elfoglalták és a tanárok kénytelenek voltak Budapestre emigrálni. Ott is tovább folyt a harc és később Pécsen is küzdeni kellett az Erzsébet Tudományegyetem fennmaradásáért, amiben Fenyvessy professzor döntő szerepet játszott a későbbiekben is. Azonban ez már egy másik történet.

Köszönöm figyelmüket.

Dr. Ember István

(Elhangzott 2002. június 14-én Fenyvessy professzor sírjánál)

Tisztelt Kollégák, Kedves Vendégeink és Barátaim a közegészségtan, járványtan, népegészségtan területéről.

Ahogy körülnézek és számbaveszem a megelőző orvostan, a közegészségtan, a járványtan, a népegészségtan, sorolhatnám tovább a neveket, képviselőit, azt látom, hogy nagyon sok ismerős arc itt van, és jó néhány ismerős arc hiányzik, amit fájjalok.

Fájjalom azért, mert olyan ünnepségre jöttünk össze, amikor a szakmai elvek alapján egy nagy tudóst ünneplünk, *Fenyvessy Béla* doktort. A Közegészségtani Intézet professzora volt a pécsi egyetemen, aki múlhatatlan érdemeket szerzett a Pozsonyi Egyetemen a megszálló cseh impériummal szemben a kar és az egyetem evakuálásában, és aki alapítója volt az általam vezetett intézet jogelődjének.

A Pozsonyi Egyetemenről eljőve Fenyvessy Béla a Fehérkereszt Kórházban folytatta tudományos munkáját, majd 1924-ben elfogadta a pécsi katedrát, ott működött 1943. november 1-ig, amikor nyugdíjba vonult. Nyugdíjaztatása után még 1 évre megbízták a tanszék vezetésével. 1954-ben halt meg Pécsen.

Mit mondanak a tanítványok és ismerősök az emberről?

Akik vele dolgoztak és egyéniségének bűvkörébe kerültek azt mondták, hogy Fenyvessy Béla az az embertípus volt, akire ráillett a „jó ember” meghatározás. A túlzott szerénység gyakran életpályájának a rovására is ment, és csak ilyen jellemmel és ilyen tanítványokkal lehet iskolát teremteni és tanítványokat nevelni.

Ha Pécsen szép és jó történet a művészetekben – ahogy gyakran ma is –, ha

hangverseny vagy képzőművészeti kiállítás volt, még a vendégművészeknek is gyakran Fenyvessy Béla otthona nyújtott szállást. Meghitt, bensőséges, meleg családi életet élt. A zárkózottságukról híres pécsiek maguk közé fogadták és megszerették. Értékelték munkáját és törekvéseit.

Oktatás közben, szigorlatain végtelen türelem és jóság, megértés, segítőkészség és tolerancia jellemezte. A pécsi Erzsébet Tudományegyetemen a tanszékvezetés mellett 10 éven át oktatta az egyetem szociális tanfolyamán a szociálhigiénét, az Országos Közegészségügyi Intézetben a tisztiorvos tanfolyamot, ahol 1940-ig állandó előadó és bizottsági tag volt.

Fenyvessy professzor személyes varázsa, széleskörű tudása vonzotta iskolájába a kutatásra hajlamos és tehetséges fiatalokat, iskolája halála után is összetartott; tan-

széket örökölt *Rauss Károly* professzor, akit *Kun* és *Páter* professzorok követték a tanszéken. Tanítványai közül *Fazekas László*, *Kovács Elek*, *Hegedűs András*, *Szabó István*, *Takács Gyula* Budapesten, *Kneffel Pál* pedig Szombathelyen képviselt a Fenyvessy iskolát. Több tanítványa az Egyesült Államokba került, ahol öregbítették a magyar higiéné jó hírnevét. A

A Fenyvessy emléktáblát dr. Tóth József rektor leplezte le az aulában

szelte a Fenyvessy iskolát. Több tanítványa az Egyesült Államokba került, ahol öregbítették a magyar higiéné jó hírnevét. A

Fehér Katalin rezidens hallgató előadását tartja

tanszékvezetés mellett is kiterjedt és széleskörű közéleti munkásságot fejtett ki. Tagja volt az Országos Közegészségügyi Tanácsnak.

Az első világháború alatt a Magyar Honvédség Központi Egészségügyi Intézetének a vezetője; szervezte, illetve irányította a háborús járványok elleni védekezést; a hastífusz, a kolera elleni oltóanyagok termelését. Ekkor vezette be elsőnek a később általánossá vált polivalens vakcinákat, és Pécssett 1924-ben megszervezte az egyetem Közegészségtani Intézetét, megkezdte az első vidéki Hatósági Egészségügyi Vizsgáló Állomást, amelyet

1929-ben az OKI pécsi fiókállomásává alakítottak. Tevékenyen részt vett Pécs város és Baranya vármegye egészségügyi kérdéseinek tanulmányozásában és megoldásában, ezért Baranya vármegye tiszteletbeli tisztifőorvosa, majd 1929 és 1944 között örökös törvényhatósági tagja lett. A pécsi Stefánia Szövetség alelnöke, majd elnöke volt, a csecsemőgondozás terén is értékes munkát végzett.

1908-ban *Holicser Leónával* kötött házasságából első gyermeke György, 1910-ben pedig Klára nevű lányuk születik meg.

Tanulmányainak egy része gyógyszeratan, gyógyszerhatástan, biokémia és az élelmiszer-kémia körébe vág. Számos kísérletet végzett mikrobiológiai- járványtani területen, az immunitástan, anafilaxia, védőoltások, kemoterápia körében. Az influenzavírus felfedezése előtt a Pffeifer-féle mirigyláz járványtani szerepét vizsgálta. Későbbi munkái során egyre inkább szociálhigiénés kérdések kerültek előtérbe; mezőgazdasági népesség, bányamunkások, kistisztviselők ételmezési viszonyaival és szociális helyzetével foglalkozott és szomatometriai vizsgálatokat is végzett. Állandóan foglalkoztatta az orvostanhallgatók, továbbá az egészségügyi

szolgálatba kerülők funkcionális továbbképzése is. Fenyvessy professzor uralta a biokémiát, bakteriológiát, kémiát, szerológiát, farmakológiát, statisztikai vizsgáló módszereket és az egészségtudomány területén végzett munkában egy olyan komplexitásra törekedett, amelyet a maiak is szeretnének elérni.

Amikor Fenyvessy Béla Pécssett végzte higiénés kutatásait, *Belák Sándor* Debrecenben tette ugyanezt. Fenyvessy és iskolája egészségtudományi kutatásai során vizsgálta az objektíve mérhető környezeti tényezőket, vizsgálta a szervezeti mikroorganizmusokat, a táplálkozás emberi szervezetre gyakorolt hatását, a

településegészségügyi, lakásviszonyokat, szociális tényezőket, szemmel tartva a fiziológiás elbírálás elvét, következtetéseit komplett környezeti tényezők hatásából és nem a szervezet komplex összehatásaiból állapította meg. Vizsgálta a klímahatásokat, a munkahelyi klímát, mérte a napsugárzást, az ibolyán túli sugárzást és a levegőelektromosságot. Ezeknek a környezeti tényezőknek a komplex bioaktív hatásait igyekezett a normál határok közé illeszteni. Vizsgálta a vegetatív idegrendszer immunológiai szerepét a fertőzések létrejötté szempontjából, különös tekintettel a fertőzés időpontjával ható környezeti tényezőkre. A két iskola egészségtudományi vizsgálatai – a pécsi és a debreceni – kiegészítették és komplettálták egymást (gyakran volt ez később is így e területen). Kémiai környezeti tényezők közül vizsgálta a különböző kemikáliák, savak, lúgok, ólom, króm, fenol hatásait. Vizsgálta a levegőt szennyező ártalmas gázok CO_2 , CO , H_2S , cian stb. hatását. Klímavizsgálatok során mérte a levegő arántartalmát is. A biológiai környezeti tényezők közül számba vette a baktériumok, vírusok, gombák, paraziták előfordulását, figyelembe vette az ízeltlábúak vektorszerű szerepét, figyelemmel kísérte az inverz életmód, éjjeli munka bioritmus megbontó hatását. Az utolsó években pedig munkalélektani körülményekre volt különös tekintettel. A környezethigiénés tényezők számszerű értékelésén túl igyekezett megállapítani azokat a túrészi határokat, amelyek mellett nem jön létre a foglalkozási ártalom vagy megbetegedés, és az extrém körülmények sajátos bioaktív hatását is tanulmányozta. Ivóvíz-vizsgálataiban a mikrobiológiai, kémiai biológia eredményeken kívül számba vette a helyi viszonyokat. A komplex egészségügyi vizsgálatok során főképp, ha azok üzemben történnek, mindig komplex viszonyba állította a környezeti tényezőket és a vizsgált dolgozók egyéni érzékenységeit.

Fenyvessy Béla kutatómunkásságának értékelésénél figyelembe kell venni, hogy elképzelései, meglátásai korszerűek, komplexek voltak, szemléletmódjával és meglátásával megelőzte korát, nagy érdeme van, egy iskolát nevelt és munkássága kötődik a baranyai, illetve a pécsi közösséghez.

Fenyvessy Béla életművének nagy szerepe van a hídépítésben, ahogy összeköti a gyógyító és megelőző orvostudományt és megteremtette a gyógyító és megelőző orvosi ténykedés egységét. Fenyvessy Béla is osztozott a nagy magyar tudósok sorsában, talán megbecsülték, de

elfelejtik idézni. Ebben jelentkeznek az a tragikus vonás, amely őt még hamarabb utolérte, mint a nagy kortársait és elődeit, akár *Fodor Józsefet* és a többi magyar higiénikust.

Ezen emléktábla felavatásakor úgy állunk itt, mint annak a határtudománynak, határterületnek a képviselői, akik általában a két szék között a pad alá kerülve gyakran a politika határvonalára jutnak, miként jelenleg ez a népegészségügyi program és az ÁNTSZ szerkezeti átalakulásai kapcsán

mindig megfogalmazódik egy-egy kormányváltáskor. Ez nem jó, hiszen ez is éppen olyan tudomány, mint a többi élettudomány. Munkatársaim és én ennek fényében igyekszünk Fenyvessy professzor munkásságát folytatni annyiban, hogy a környezeti kihívásokat a XXI. század második kihívásával, a molekuláris biológiával próbáljuk meg ötvözni új néven; a megelőző orvostan és népegészségtan kisebb, de átfogóbb vonatkozásban a prediktív és molekuláris epidemiológia tárgykörében.

Fenyvessy professzor munkássága, politikai-közéleti tevékenysége, emberi nagysága alapján méltó arra, hogy az egyetemi kar nagyjai között, az egyetem panteonjában dombormű örökítse meg emlékét, hallgatók felnézzenek rá, ismerjék, tudják és tiszteljék az emlékét, miként mi is azt tesszük.

Köszönöm figyelmüket.

Dr. Ember István

(Elhangzott 2002. június 14-én a Fenyvessy emlékülésen.)

Nemzetközi nephrológiai konferencia

A PTE ÁOK II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrum *Nagy Judit* professzornő vezetésével a Magyar Nephrológiai Társasággal, a Magyar Tudományos Akadémia Regionális Bizottságával, a Nemzetközi Nephrológiai Társasággal és az Európai Vesetársasággal közösen 2002. június 14-15-én nemzetközi nephrológiai kliniko-patológiai konferenciát szervezett az MTA Székházban. A rendezvényen Európa vezető nephrológusai (*Prof. Alex Davison* – az Európai Vesetársaság elnöke, *Prof. Eberhard Ritz* – a Nemzetközi Nephrológiai Társaság Oktatási Bizottságának elnöke, *Prof. Walter Hörl*, *dr. Nagy Judit* professzor, *dr. Sonkodi Sándor* professzor) és nephropatológusai (*Prof. Kerstin Amann*, *Prof. Barrie Hartley*, *dr. Iványi Béla* professzor, *Prof. Donschko Kerjaschki*, *dr. Tóth Tibor*) tartottak előadásokat és esetismertetéseket. A kb. 80 fős hallgatóság Albánia, Belorusszia, Bosznia, Bulgária, Csehország, Észtország, Horvátország, Jugoszlávia, Lengyelország, Litvánia, Macedónia, Magyarország, Németország, Oroszország, Románia, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia és Ukrajna nephrológusaiból és nephropatológusaiból állt. A konferencia témája: a vesebetegségek szövettani vizsgálatának helye a nephrológiai diagnosztikában és terápiában. A baráti hangulatú találkozó résztvevői a standard („evidence based”) és a legújabb terápiás vizsgálatok eredményeiről, a klinikum és a szövettan legmodernebb módszereiről egyaránt tájékoztatást kaptak. Az esetbemutatók pedig módot adtak az együttgondolkodásra nephrológusok és patológusok között.

Az Európai Vesetársaság elnöke és a Nemzetközi Nephrológiai Társaság Oktatási Bizottságának elnöke olyan magas színvonalúnak és hasznosnak ítélték a rendezvényt, hogy évenkénti megrendezését javasolják és támogatják.

Dr. Wagner László

Implantálható Cardioverter Defibrillátor (ICD) kurzus

Berlin, 2002. június 3-4.

A Biotronik cég – mely az európai piac talán legnagyobb pacemaker és ICD gyártója – két napos továbbképző kurzusán vettem részt Berlinben. Zsúfolt, de igazán értékes, a későbbi tapasztalatszerzéshez biztos alapot nyújtó programot állítottak össze a szervezők.

Az első nap folyamán szóba került az ICD-k kifejlesztésének története, az egyes generációk által mutatott újabb előnyök, majd a jelenlegi implantációs indikáció, az implantáció folyamata, a betegek utánkövetése, a használat során fellépő hibalehetőségek, illetve azok kiküszöbölésének alternatívái.

A második nap során lehetőség nyílt a gyárlátogatásra, ahol mind a pacemakerek, mind az ICD-k előállítási folyamatába bepillanthattunk. Ezen a délutánon bemutatták azt az új fejlesztésű ICD-GSM rendszert, mely kamrai tachycardia illetve kamrafibrilláció esetén SMS-ben továbbítja a szükséges adatot a kezelőorvosnak. Természetesen ezen idő alatt a készülék megszünteti az életveszélyes ritmuszavart, az orvosnak viszont lehetősége van értesülni a beteg állapotáról, így egyből beavatkozni, nem pedig hetek múlva az aktuális kontrollon. Megismerhettük a legújabb ICD tanulmányokat, azok céljait, eddigi eredményeit. Lehetőség nyílt a Vivantes Klinikum am Urban kórház haemodinamikai laboratóriumában egy implantáción részt venni, a kollégákkal tapasztalatot cserélni, tanácsokat kérni.

Az ICD terápiának nagy jelentősége van a ritmuszavarok, főleg a malignus kamrai ritmusanomáliák kezelésében, melyre már klinikánkon is több alkalommal lehetőség nyílt, így az ICD beültetésre váró betegek számának növekedésével a berlini útravaló nagymértékben kamatoztatható.

Dr. Göbölös László

PTE Szívgyógyászati Klinika
Szívsebészeti osztály

A Magyar Tüdőgyógyász Társaság

52. Nagygyűlése

2002 május 23. és 25. között tartotta Pécsen a Magyar Tüdőgyógyász Társaság kétévente esedékes kongresszusát. 2000-ben Budapest, előtte két alkalommal Balatonfüred volt a helyszín. Az idei nagygyűlés több szempontból is különlegesnek számított: Pécsen korábban még nem volt tüdőgyógyász kongresszus; a magyar társaság az észti és finn kollégákkal közösen tartotta az 5. észti/finn/magyar kongresszust; az orvos kongresszusba szervesen beépült az asztma nővérek évi összejövedele; a társaság négyévente esedékes tisztújító közgyűlésére is ezúttal került sor és a European Respiratory Society továbbképző szatellit kurzusát is megrendeztük. A tudományos program közben a 3. napon reggel sétatéri futáson rekreálódhattunk, és az „off” kongresszus programként meghirdetett tüdőgyógyász teniszkupán vehettünk részt.

A társaság kongresszusainak történetében most volt a legnagyobb a résztvevők száma. A szervezők a megnyitó előtt két-három héttel nem számíthattak arra, hogy az utolsó napokban sokasodnak a regisztrálások. Végül a regisztrált résztvevők száma 935 volt és 36 gyógyszerceg jelenléte járult hozzá, hogy az európai kongresszusokon megszokott hangulatot és komfortot érezhessük. Az egyetem megbecsülését jelentette nekünk, pécsi tüdőgyógyászok számára, ahogyan – talán eddigi oktatói munkánk elismeréseként is – megkaptuk az egyetem részéről a legnagyobb kedvezményt az elméleti tömb négy tantermére, a galériára és az aulára, melyek jól megkomponált helyszínt adtak az eseményeknek. *Dr. Fischer Emil* dékán és munkatársai a kongresszus egész ideje alatt segítségünkre voltak, a dékáni hivatal dolgozói, élükön *Pintér Évával*, a hirtelen támadt ötletek azonnali megoldására is készen álltak. Így készítették el percek alatt a vezetőségi tagok választási listáját számítógépen és nyomdai úton, és nyitották ki a légkondicionált tanácstermet, amikor szűkebb körű tanácskozásra volt igény.

A kongresszus fő témái a tüdőrák, az asthma bronchiale, a COPD, az interstitialis tüdőbetegségek, a tuberculosis, a bronchologia, a mellkassebészet, a tüdőmetasztázis sebészete, a tüdőtranszplantáció és a tüdőgyulladás voltak. 95 előadás

és 50 poszter került bemutatásra. Az angol nyelvű szekcióban nemcsak az észti és a finn vendégek, hanem a magyar PhD hallgatók előadásaira is sor került. 9 szponzorált szimpózium színesítette a tudományos előadásokat, ezeken nemzetközi hírű előadók számoltak be szakterületük legújabb eredményeiről. A sorból kiemelkedett *P. J. Barnes*, a Royal Brompton Hospital (National Heart and Lung Institute, London) munkatársának előadása, aki asthma bronchialeban a flixotide és a salmeterol kombinációjával előállított Seretide adásának indoklásáról és a gyógyításban kifejtett előnyeiről beszélt igen nagy érdeklődés mellett. Hasonló színvonalú volt *C. P. Belani* (University of Pittsburgh Cancer Institute, USA) előadása is, aki a docetaxel kapcsán a nem kissejtes tüdőrák kemoterápiájáról és a célzott (target oriented) terápiáról beszélt zsúfolt előadóterem előtt. A paclitaxel helyéről a nem-kissejtes tüdőrák kemoterápiájában *R. Pirkert* (Bécs) tartott beszámolót, aki az idén szeptemberben Bécsben megrendezendő Középeurópai Tüdőrák Kongresszus főszervezője. *Y. Humblet* (University Saint Luc, Brussels) a tüdőrák palliatív terápiájának az elveit mondta el „What does a cancer patient need to survive?” címmel egy másik szimpóziumon. Külön szimpóziumot szervezett a Magyar Tüdőgyógyász Társaság is, ahol japán, izraeli és finn meghívott előadókkal közösen elemeztük a tüdőrák-szűrés lehetőségeit, a jövő útjait.

A tuberculosis témakör vendégeként *Parsons, L. M.* (USA) tartott rendkívül érdekes, színvonalas előadást „Genomic deletion analysis of *M. tuberculosis* isolates” címmel.

A gyógyszercegek kiállításait folyamatosan látogatták az érdeklődők, színvonalas „catering” biztosította azt, hogy senkinek ne kelljen elhagynia a kongresszus területét, az ebédet a nyugat-európai kongresszusokon megszokott módon ízlésesen csomagolva kaptuk. Emellett a különböző standokon kávé, üdítőt, fagyaltot fogyaszthattak a résztvevők, és sikeres volt a francia sajt-bemutató is. Vélhetően mindez hozzájárult ahhoz, hogy az időben szoros tudományos program ne csupán a hallgatóság érdeklődésével, hanem éber figyelmével is találkozhatson. A négy előadóte-

remben más-más témakörökben hangzotak el az előadások. A helyszín egysége lehetővé tette, hogy az érdeklődő hallgató a számára fontos előadást választgassa. Az előadásokat sok helyen élénk vita követte, közben a galérián lehetett megtekinteni a posztereket, az Internettel való ismerkedésre is volt lehetőség.

A helyszínen hallottak és a későbbi visszajelzések alapján bizonyosra vehető, hogy a kongresszus sikeres volt. Jól mutatkozott be a hazai és a nemzetközi tüdőgyógyászat a régióban, az egyetemünkön. Mindenki megtalálhatta az érdeklődési körének megfelelő előadást, vitafórumot. Előadások keretében ismerhettük meg a tüdőtranszplantáció jelenlegi helyzetét, melynek megfelelő szervezeti és anyagi háttere van. A bevezetőben említett „Postgraduate course on non-invasive monitoring of airway disease (from provocation to exhaled biomarkers)” című ERS kurzuson angol, svéd, olasz, belga és magyar előadók tartottak előadásokat. A továbbképző kurzus célja az ismeretek átadásán kívül az is volt, hogy további érdeklődőket vonzzon az asthma és a COPD kutatásának ezen területére, melyhez csatlakozóan intézetünkben jelenleg egy kolléganőnk PhD hallgatóként *P. J. Barnes* professzor mellett dolgozik Londonban. A pécsi tüdőgyógyászok számára a kongresszus különösen nagy jelentőségű volt, túl azon, hogy a szervezés megtisztelő – egyúttal kihívásnak is számító – feladatának megfeleltek, előadásokkal, poszterekkel és üléselnökként is szerepeltek.

Miközben egységben tekinthettük át a tüdőgyógyászat jelenét és a jövő irányzatait, úgy érezhettük magunkat, mint egy baráti találkozón, ahol nemcsak előadásokat hallgathattunk, posztereket nézhettünk, vagy standokon beszélgethettünk egy-egy gyógyszer előnyeiről, vagy éppen kvíz játékokban vehettünk részt, hanem régi ismerősökkel cserélhettük ki gondolatainkat és új ismerősökre tehattunk szert. A társasági programok, a megnyitó a színházban a West side story-val, majd a másnapi bankett a Makár tanyán is ezt a célt szolgálta.

Dr. Balikó Zoltán

Baranya Megyei Kórház Tüdőgyógyintézet, Pécs

Beszámoló az EAGO (European Association of Obstetrics and Gynecology) Magyarországi Szekciójának XII. Kongresszusáról és V. Háziiorvosi Továbbképző Szimpóziumáról

Pécsi Tudományegyetem ÁOK Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika szervezésében 2002. június 13-15. között került megrendezésre az EAGO (Európai Szülészeti és Nőgyógyászati Társaság) Magyarországi Szekciójának XII. Kongresszusa és V. Háziiorvosi Szimpóziuma. Az EAGO Magyarországi Szekciójának Kongresszusai már nagy hagyományra tekintenek vissza és egyre több résztvevőt vonzanak aktuális, széles érdeklődésre számító témái. A kongresszus egyben otthont adott az V. Háziiorvosi Továbbképző Szimpóziumnak is, mely nagyon jó alkalom volt arra, hogy a háziorvosok megismerjék a szülész-nőgyógyászat legújabb eredményeit és háttérterületi problémáit, ugyanakkor a szülész-nőgyógyászok is betekintést nyerjenek a háziorvosokat érdeklő és foglalkoztató szülészeti-nőgyógyászati kérdésekbe.

A kongresszus elnöke *dr. Szabó István* professzor, a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika igazgatója volt. A résztvevők az egész ország területéről érkeztek, számuk meghaladta a 200 főt. Az alkalomhoz illő helyszínt a Pécsi Tudományegyetem Ifjúság úti díszterme szolgáltatta. A kongresszus programja négy fő téma köré összpontosult: a változókor problémái, a fogamzásgátlás, a nagyrizikójú terhesség és a családorvosok kapcsolata a szülészeti-nőgyógyászati tevékenységgel. A főtémákon belül 2-3 felkért referátum ismertette a téma legújabb eredményeit, majd összesen mintegy 40 csatlakozó előadás következett, továbbá külön poszterszekció is zajlott.

A kongresszus fényét és színvonalát tovább növelte, hogy a Magyar Nőorvos Társaság két új tiszteletbeli tagjának avatására is sor került. *Prof. Dr. André van Assche* (Belgium), az EBCOG (Európai Szülész-Nőgyógyász Kollégium) főtítkára és *Prof. Dr. Juriy Wladimiroff* (Hollandia), az EBCOG elnökhelyettese fogadta el felkérésünket és a tiszteletbeli tagság átvételét követően előadást is tartottak. Van Assche professzor kutatási eredményeiről számolt be a felnőttkori betegségek foetalis eredete témakörben, míg Wladimiroff professzor az európai szülész-nőgyógyász szakorvosképzés fejlesztésének lehetőségeit részletezte előadásában. A jövőben az elsősorban oktatási feladatokat képviselő EBCOG és a kutatásra összpontosító EAGO egyesülése várható, így valószínűleg a későbbiekben ezen szervezetek Ma-

gyarországi Szekciója is módosított formában és elnevezéssel rendez majd kongresszust. Mindenesetre a mostani kongresszus sikeres szakmai programja alapján jogos az igény a tudományos eredményeket felsorakoztató és egyben továbbképző jellegű rendezvény folytatására.

A kongresszus társasági programjai is sikeresek voltak, melyek során a szülész-nőgyógyász kollégák és a háziorvosok kötetlen, baráti beszélgetésére is sor kerülhetett, valamint az új tiszteletbeli tagokkal való közelebbi ismerettségre. Helyszínül többek között az aulában tartott fogadás és a villányi borkóstolós vacsora szolgáltak, melyek a kongresszus jó alaphangulatához nagymértékben hozzá-

járultak. Reméljük, hogy az évente megrendezésre kerülő, továbbképzést is szolgáló kongresszus a továbbiakban is betölti funkcióját.

Dr. Szilágyi András
egyetemi docens

A kongresszus megnyitójának elnöksége

Nemzetközi Orrplasztikai Kurzus a Fül-Orr-Gégeklinikán

2002. június 6-8.

A pécsi Fül-Orr-Gégeklinika 8. alkalommal rendezte meg *dr. Pytel József* egyetemi tanár, klinikaigazgató irányításával a nagyszerű modern orrplasztikai technikákat ismertető továbbképző programját. A nagyszámú résztvevő *Prof. Dr. Gilbert J. Nolst*

Trenite amszterdami orrplasztikai sebész bemutató műtétein ismerkedtek meg a modern plasztikai technikákkal. Hollandiából még *Prof. Dr. René Poublon*, Olaszországból *Prof. Dr. Pietro Palma* ismertették az orrplasztikai műtétek technikáját és műtéti eredményeiket.

A nagyszámú, főleg külföldi hallgatóság aktívan részt vett a programban. A programot videodemonstráció és szombaton az Anatómiai Intézetben szervezett műtéti gyakorlatok gazdagították.

Itt is köszönetet mondunk az intézet vezetőségének és dolgozóinak, hogy lehetővé tették a program sikeres lebonyolítását.

Dr. Pupp Lajos

BESZÁMOLÓ AZ „ADVANCED COURSE IN CLINICAL

2002. május 20-31.

A tanfolyamon 108 jelentkezőből választották ki a 22 országot képviselő 43 résztvevőt. A résztvevők között voltak aneszteziológusok, sebészek, klinikai és kutató dietetikusok, valamint intenzív osztályon dolgozó nővérek is. A mindennapos esetmegbeszélések során, amely 10-11 fős csoportokban történt, minden szempontot figyelembe véve megvitattuk a lehetséges megoldásokat, amelyet a következő nap a csoport egyik képviselője ismertetett a plenáris ülésen. Ekkor került sor az oktatók és a többi résztvevő kérdéseinek megválaszolására is. Ezzel a csoportmegbeszéléssel kívánták bemutatni az egyes problémák „team-megközelítését”. Az intézmény táplálási team-jének a különleges és kritikus eseteket megbeszélve, minden szempontot figyelembe véve kell a beteg táplálását és az ezzel kölcsönhatásban levő egyéb terápiás döntéseket meghoznia. Minden intézményben a beteg tápláltsági állapotának felmérését és a táplálásterápia irányítását a megfelelően képzett dietetikus vezeti, aki a beteg kezelőorvosának beszámolója.

A tanfolyam első hete Maastrichtban, az egyetemi kórházban, második hete pedig Bonnban zajlott le.

Az albumin szerepéről szóló előadásban ismételt felhívták a figyelmet arra, hogy betegeknél az albumin szint rizikójelző, de nem táplálási marker. A hypalbuminaemia oka lehet a gyulladás miatti redistribúció, anyagcsere változások és hígulás is. A szeptikus betegek gyógyulása során 1 l folyadék- és nátriumvesztés 10 g/l növekedést okoz az albumin szérumszintjében. Egy betegség akut szakaszában az albumin transcapillaris kijutásának aránya nagy, ezért a beadott mennyiség nincs elég ideig a keringésben ahhoz, hogy hasznos legyen. A posztakut fázisban, azoknál a betegeknél, akiknél nagy mennyiségű váladék ürül a sebből vagy fistulából, indokoltnak tartják az albumin adását.

Több előadás is foglalkozott az immunonutriensekkel. A glutamin a gyorsan osztódó sejtek energiaforrása, a sav-bázis egyensúlyban részt vesz és véd az oxidatív stressz ellen. Mindezek mellett fokozza a protein szintézist és csökkenti a lebontást. Egészséges önkéntesekben hármas stresszhormon (cortisol 6 µg/kg/min, glucagon 3ng/kg/min, epinephrin 0.5 nmol/kg/min) infúzióval bizonyították, hogy a stresszhormonok emelkedett szintje miatti izom glutaminszint-esés tovább tart normál stresszhormon koncentráció mellett is, tehát már lecsengett stresszválasz után is csökken az izomsejtek glutamintartalma. Az arginin, mint NO prekursor sokrétű hatással rendelkezik. Gondosan meg kell választani a betegeket, akiknek adjuk, mert szeptikus shockban és többszervi elégtelenségben a mortalitást növeli, míg ezzel szemben stabil betegben aktiválja az immunsejteket és gyorsítja a sebgyógyulást.

A stresszre adott válaszról Peter Soeters professzor beszélt. A posztoperatív állapotban mind a fehérje szintézis, mind a lebontás megnövekszik. Az izomzatból katabolizmussal felszabaduló aminosavak szolgálnak szubsztrátul a védekezésben részt vevő fehérjékhez. A posztoperatív albuminszint-csökkenésnek az is oka, hogy az albumin szabad szulfhidril-gyöke meg tud kötni egy másik SH csoportot vagy peroxidgyököt, de ez az albumin sokkal gyorsabban lebomlik.

Érdekes előadás hangzott el a genetika és a stresszválasz összefüggéseiről. A citokinek genotípusa befolyásolja a morbiditást és a mortalitást is. A genotípus meghatározza, hogy egyes immunonutriensek hatásosak-e, vagy sem. A gének közötti kölcsönhatások is befolyásolják a citokinek választását az immunonutriensekre. A klinikai táplálás jövője a genotípus és a stresszválasz táplálással történő modulálás összefüggésének felhasználása az immunonutritio egyénre szabására.

Az amszterdami egyetemi klinika intenzív osztályának vezetője, Hans Sauerwein, a vércukorszint szoros kontrolljának fontosságáról beszélt. A betegségek során az optimális táplálás más, mint az egészségesek táplálása. Az optimális vércukorszint az euglycaemia, akár nagyobb mennyiségű inzulin adása mellett is. Az energiamennyiséget tekintve a teljes energiaszükséglet csak kis mértékben (10-40%) növekszik az egészségeshez képest, mert amennyivel nő az alapanyagcsere, majdnem annyival csökken a fizikai aktivitásra fordított energia. Az aminosavak adásával csak egy határig (1,5 g/ttkg/nap) lehet a protein-szintézist stimulálni. Az e felett adott mennyiség kiürül a vizelettel. Az inzulinnak, mint anabolikus hormonnak pozitív hatása van a fehérjeszintézisre és lebontásra is. A fehérje anyagcserére legjobb hatással a fehérje, szénhidrát és inzulin együttes adása van. A nagy katabolizmussal járó betegségekben a N-egyensúlyt a legnagyobb erőfeszítéssel sem lehet pozitívvá tenni.

Mesterséges táplálásnál figyelni kell a kálium-, magnézium- és foszforbevitelre is, mert a felépülés időszaka alatt ezek gyorsan bejutnak a sejtekbe, így szérumszintjük vérszinten lecsökkenhet.

A nitrogén kumulatív egyensúlya folyamatos táplálás esetén sokkal jobb, mint bólusokban történő táplálással, ezért intenzív osztályon a folyamatos táplálást szükséges folytatni.

Érdekes előadások hangzottak el az aminosav metabolizmus stabil izotóp technikával történő vizsgálatáról. A leucin és a fenil-alanin első szénatomját megjelölve értékes információhoz juthatunk az aminosav anyagcsere folyamatairól. Dr. Gianni Biolo elmondta, hogy a fehérjék koncentrációja nem ad információt azok anyagcseréjéről. A nettó fehérjevesztés a teljes teszt szintjén N-egyensúlyal, szöveti szinten az aminosav-egyensúlyal, míg specifikus fehérjék szintjén az izotóp technikával vizsgálhatjuk.

Allan Cosslett gyógyszerész a parenterális tápoldatok biztonságos előállításáról, szállításáról és beadásáról beszélt. Elmondta, hogy a lipid mennyiség meghatározásánál figyelembe kell venni azt a mennyiséget is, amivel a különböző gyógyszereket hígítják. Példaként a propofol említette.

Schweigert professzor előadásában elhangzott, hogy az egészségesekre kidolgozott Harris-Benedict egyenlettel történő energiaszükséglet meghatározással túlbecsüljük az energiaszükségletet (130%). Az energiaszükséglet pontos meghatározása izotóp technikával vagy indirekt kalorimetriával történhet, amennyiben egyik sem áll rendelkezésre, a 30-35 kcal/ttkg becslés közelítő eredményt ad a szükségletre.

Suchner professzor az alutáplált és a hypermetabolikus betegekről beszélt. Nagyobb sebészeti beavatkozások utáni 5-7 napi nem táplálás még egy jól táplált beteg tápláltsági állapotát is jelentősen befolyásolja. A túltáplálásnak számos hátrányos következménye van: nő a májelzsírosodás veszélye, a lipogenesis és a proteolysis fokozódik, valamint a szervezetben nő a CO₂ termelés is. A túltáplálás 30%-al növelheti az energiaszükségletet, így egy ördögi körbe kerülhet a beteg. Nagyon fontos, hogy a szubsztrát adagolás ne haladjon meg a szervezet aktuális szubsztrát felhasználó képességét. Hypermetabolikus beteg esetén a cél a szervek funkcióinak fenntartása, a terápia pedig az anyagcsere támogatása. Az elhízott betegeket sem szabad táplálás nélkül hagyni, de amennyiben elegendő a fehérjebevitel, a mérsékelt hypocaloriás táplálás a lerakódott zsíri energiatermelődésre történő felhasználását segíti.

Klaus Pietrzik professzor a homocisztein és az arteriosclerosis kapcsolatáról beszélt. Kiemelte, hogy megfelelő folsav, B₁₂ és B₆ vitamin bevitellel a homocisztein szint csökkenthető.

Robert Grimble, a Southamptoni egyetem professzora a szabadgyökökről és antioxidánsokról tartott előadást.

NUTRITION” TANFOLYAMRÓL

A lipoprotein metabolizmusról *Yvon Carpentier* beszélt. Az w-3 zsírsavak jó hatásai között többek között felsorolta a gyulladáscsökkentést, az antitrombotikus hatást, a szöveti mikroperfúzió fenntartását.

Griffiths professzor az intenzív osztályon fekvő betegek táplálásáról beszélt. Elmondta, hogy a korai enterális táplálás jó hatással van a betegségek kimenetére, nagy hangsúlyt kell arra fektetni, hogy a beteg ténylegesen megkapja a megfelelő mennyiségű tápszert. A gyomor és bélrendszer motilitásának megítélésében szerepet játszik a gyomortartalom mennyisége, színe, de a bélhangok közül csak a kórosak veendő figyelembe. Az immunonutritióval kapcsolatosan ő is felhívta a figyelmet

arra, hogy nagyon fontos a megfelelő betegek kiválasztása. A műtétre való felkészítésnél és a felépülés fázisában látja legmegfelelőbbnek az adását. Az intenzív inzulinkezeléssel kapcsolatosan *Van den Berghe* tanulmányát emelte ki, aki ezt szívműtétek után alkalmazta sikeresen. A tanulmány betegeinek harmada több mint 5 napot töltött intenzív osztályon. Az eredmények között nagyobb túlélés és kevesebb szepszis fordult elő. Az előadásban érintette a lélegeztetett betegek passzív mozgatását is, amelynek során kevesebb az izomfehérjevesztés, mint immobilitás esetén.

Volt előadás a gyulladásos bélbetegségekkel, vesebetegségekkel, osteoporosisal, valamint a májcirrhosisal és májelégtelenséggel kapcsolatos táplálásról. A rövidbél-szindrómában szenvedő betegek kezelésében is a táplálás a terápia egyik sarokköve.

Az idősek tápláltsági állapotának megítélésében a derékkörfogat jobban használható, mint a BMI.

A tanfolyam tanulságai alapján klinikánkon a mesterséges táplálásra szoruló betegek energiabevitele 30-35 kcal/ttkg, fehérjebevitel maximálisan 1,5 g/ttkg, szénhidrátbevitel 3-5 g/ttkg, zsírbevitel 0,5-1 g/ttkg, valamint a szénhidrát-zsír arány 2:1 lenne optimálisan. A fehérje anyagcserére a rövid féléletidejű fehérjék szérumszintjének mérése és a N-egyensúly követése, valamint a 3-methylhistidin vizeletbeli szintje lenne informatív. A katabolizmusra a szérumszintjének szintje, valamint az ureatermelődés aránya utalna. Szükséges a triglicerid szint követése, a nátrium, kálium, magnézium, foszfor napenkénti kontrollja együttesen a vizelet nátrium- és káliumtartalmának mérésével. Az elektrolitokat, vércukorszintet, trigliceridet, carbamid-nitrogént és vizelet ureát naponta, májfunkciót és prealbumint hetente két alkalommal javasolták mérni. A klinikai táplálási team létrehozása és működése lehetővé tenné, hogy egy-egy komplikáltabb esetben mindenki lássa a beteget a másik szemszögéből is. A klinika orvosainak és szakdolgozóinak a mesterséges táplálásról tartott előadások segítenék, hogy a betegek táplálása még gördülékenyebben menjen.

Bozóné Kegyes Réka, dietetikus
PTE ÁOK Szívgyógyászati Klinika

Egészségügyi Titkárnók VII. Országos Kongresszusa 2002. május 30-június 1., Szeged

Az ország minden tájáról érkeztek a résztvevők a kongresszusra, melyen a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karát tízen képviseltük.

Vendéglátóink kellemes környezetben – a belváros szívében –, a Royal Szállodában egy-egy szál rózsával fogadtak bennünket. A bőséges ebéd elfogyasztása után a Városháza Dísztermében a város polgármestere köszöntött minket, majd *dr. Dux Ágnes* mutatta be az EUMA (Európai Menedzserasszisztensek Szövetsége) szervezetét. Egy rövid városi sétát követően orgonahangversenyen vettünk részt a Zsinagógában. A kongresszus ünnepi megnyitója állófogadás formájában zajlott, ahol köszöntőt mondott *dr. Dobozy Attila* rektorhelyettes, díszvendégként *Gregor József* – tiszteletbeli titkárnő – szórakoztatott bennünket. A második napon a rendezők Ópusztaszerre, a Nemzeti Történelmi Emlékparkba szerveztek részünkre kirándulást. Itt a délelőtti folyamán tréningen vettünk részt *Kertész Zsuzsa* – a népszerű televíziós bemondónő – vezetésével. Úgy gondoljuk, a különböző emberek személyiségjegyeinek felismerésével, a velük való kommunikációval foglalkozó tréning mindannyiunk számára meghatározó élményt nyújtott. Délutáni programunk során megtekintettük a Feszty Körképet, majd szegedi autóbussos városnézés következett. Az igen jó hangulatú búcsúvacsora a Lencsés horgászpartján lévő halásztanyán került megrendezésre. Az utolsó nap délelőttjén az SZTE Új Klinika tantermében voltak az előadások. Nagy érdeklődéssel hallgattuk meg *Pannonhalminé dr. Csóka Ildikó*, a SZTE adjunktusának előadását a hatékony kommunikáció elemeiről, majd *dr. Grétsy Zsombor* az orvosi szavak írásának általános szempontjaival foglalkozott.

A mindennapok hajszájából jó volt kicsit kiszabadulni, jó volt szórakozva tanulni, s kifejezetten jó volt hallani, hogy mi titkárnók milyen „fontos” emberek vagyunk. Mert tudjuk mi ezt, de milyen jó is lenne, ha ebben az év többi napjain is megerősítést kapnánk!

Ezúton szeretnénk köszönetet mondani egyrészt professzorainknak, igazgatóinknak a lehetőségért, hogy ott lehetünk, másrészt a szervezőknek azért a rendkívül tartalmas programért, amellyel ott tartózkodásunk minden percét kitöltötték. Azt gondoljuk, hogy ez a szervezés olyan színvonalú volt, amellyel nehéz lesz felvenni a versenyt, ugyanakkor mércéül is szolgálhat a következő konferenciák házigazdájának. Mint megtudtuk, jövőre a debreceni titkárnók töltik be a házigazda szerepét.

Ha egy mód lesz rá, mi ott leszünk!

Jankó Sándorné

INTRANET, avagy a reklám helye

Az Intranet hálózat kiépítésével az Egyetemi Gyógyszertár lehetőséget kapott arra, hogy információ-szolgáltató tevékenységét a lehető leghatékonyabban hajtsa végre. Erről bárki meggyőződhet, aki az Intraneten a Gyógyítás\Gyógyszertári szolgáltató-

sok menüpontot választja. Ennek egyik pontja a „Gyógyszer-alaplista”, amiből már eddig is lehetséges volt a gyógyszerek név, hatóanyag, illetve ATC-csoport szerinti keresése. A talált gyógyszerek nevéen, hatóanyagán és hatóanyag-mennyiségén kívül a készítmény DDD-jét, pillanatnyi árát, valamint DDD-árát is leolvashatták. Külön könnyítés, hogy a gyógyszerekre vonatkozó árkedvezmények – százalékos kategóriák szerint – különböző színekkel vannak jelölve, az 1. ábra szerint.

Név	Hatóanyag	Készítmény	PTE-ár	Szavat.	DDD-ár	ATC-kód
CIPROBAY 500MG FILMTABL.	CIPROFLOXACINUM	1X	2010.00	2000.00	10070.00	J01MA
CIPROBAY 250MG FILMTABL.	CIPROFLOXACINUM	1X	1005.00	1000.00	5035.00	J01MA
CIPROBAY 500MG ORV.	CIPROFLOXACINUM	1X	1888.74	1884.00	823.80	J01MA
CIPROBAY 250MG ORV.	CIPROFLOXACINUM	1X	7927.30	8040.00	9000.12	J01MA
CIPROBAY 500MG ORV.	CIPROFLOXACINUM	1X	1888.74	1887.00	874.72	J01MA

1. ábra

JELMAGYARAZAT - RENDELHETŐSÉGI JOGCÍMEK ÉS TÉRITÉSI DÍJKALKULÁCIÓ

- VN** - vény nélkül kapható
- V** - csak orvosi vényre kapható
- EUTM** - EU. rendelet alapján kedvezményes térítéssel rendelhető
- EÜ** - EU. rendelet alapján térítésmentesen rendelhető
- MSV** - közgyógyellátásban térítésmentesen rendelhető
- HNC** - honvédelmi kötelezettség alapján térítésmentesen rendelhető
- UB** - üzemi baleset esetén térítésmentesen rendelhető
- ST** - szakmailag illetékes szakosor által rendelhető
- FB** - kizárólag fekvőbeteg-gyógyintézetben felhasználásra
- ER** - kizárólag fekvőbeteg-gyógyintézetben háttérrel rendelkező szakambulanciák felhasználására
- OR** - járóbeteg-ellátás keretében vényen nem rendelhető és vényre ki nem adható szer

a cikk jogcímehez tartozó térítési díjak kiszámítása a megjelenő jogcím-szimbólumokra történő kattintással lehetséges

2. ábra

Az, hogy a gyógyszerekre vonatkozó információk ily módon való elérhetővé tétele szerencsés választás volt, azt az eddigi számos (bár, megítélésünk szerint a kar méretéhez képest még mindig kevés) visszajelzés is tanúsítja.

Az Egészségügyi Informatikai Központ (dr. Somoskeöy Szabolcs közreműködésével) és az Egyetemi Gyógyszertár együttműködésének újabb eredményeként a gyógyszer-információs adatbázis nemrégiben kibővült.

A klinikák részére hasznos segítség a gyógyszerek vényen való rendelhetőségére és társadalombiztosítási támogatási kategóriákra vonatkozó naprakész információjuk gyors elérésének biztosítása. Erre nyílik lehetőség a fentebb leírt „Gyógyszer-alaplista” menüpont bővülésével. (2. ábra)

A Gyógyszertár honlapját meglátogató felhasználók kórházi gyógyszerellátási információs rendszerrel találkozhatnak. Ezen belül viszont a kérdéses gyógyszerre vonatkozóan alapellátási információkhoz is hozzájutnak: A kiválasztott gyógyszer járóbeteg-ellátásban való rendelhetőségét, valamint különböző jogcímekekhez tartozó árait is megtekinthetik, a gyógyszer nevére kattintva, a 2. ábra szerint. Az adatok az OEP hivatalos adatbázisa alapján kerültek feltöltésre, frissítésük a rendeletek változásakor történik.

Molnár Béla

Egyetemi Gyógyszertár

A PTE VOX MEDICATA ÉNEKKAR A ZENEAKADÉMIÁN

Még 1986-ban alakult a POTE Pannonton kórus: a JPTE és a POTE énekelni vágyó hallgatói érezték szükségét annak, hogy kórusban együtt énekeljenek. A POTE adott otthont az együttesnek. Alapító karnagyuk *Lakner Tamás*, aki a kórust 2001-ig vezette, eleinte egyedül, majd 1989-től *Kutnyánszky Csabával* együtt. A két pécsi egyetem 2000-ben bekövetkezett egyesülésekor a kórus új nevet választott, és PTE VOX MEDICATA (gyógyító hangok) néven működik. A névválasztás kifejezi egyrészt a PTE-hez való tartozást, másrészt az orvostanhallgatók és az ÁOK szerepét is. Mivel a PTE Művészeti Kar több énekkaral is rendelkezik, mindenképpen indokolt az ezekből „kiszoruló” hallgatók részére egy olyan együttes, ahol bármelyik kar hallgatói, sőt végzett orvosok, jogászok, mérnökök és tanárok is lehetőséget kapnak a csoportos éneklésre és szereplésre.

2001 óta *Kutnyánszky Csaba* – a PTE Művészeti Kar tanársegédje – a kórus egyetlen karnagya, aki zenei diplomáit a Pécsi Tudományegyetemen (1990), valamint a budapesti Liszt Ferenc Zeneakadémián (1995) szerezte. Tanárai: *Tillai Aurél* és *Párkai István* voltak. Jelenleg a budapesti Zeneakadémia karvezetés-DLA-ösztöndíjas hallgatója. A kórus irányítása mellett vezeti a Pécsváradi Női Kamarakórust, művészeti vezetője a szintén pécsi UniCum Laude énekegyüttesnek is. 1998-ban a Soros Alapítvány ösztöndíjával a Bolognai Egyetemen folytatott kutatói tevékenységet. Szakmai tudását több alkalommal bővítette különböző kamaraének- és karvezetés kurzusokon. Számos alkalommal működött közre oratórikus művek szólistájaként is.

A kórus több mint 15 éves fennállása alatt szép sikereket ért el itthon és külföldön egyaránt; sok hangversenyt adott, valamint több zenei eseménynek volt közreműködője. Emlékezetes koncertjeik közé sorolható 2002-ben a Muzsikáló Orvosok Fesztiválján Pécsen adott hangverseny, ahol *Caldara* és *Vivaldi* egyházzenei alkotásait szólaltatták meg a SOTE zenekarával együttműködve. Rendszeres szereplői a Magyar Rádió „Kóruspódium” műsorainak. Az idén tavasszal volt a 9. külföldi útjuk, ezúttal Poznan-ban vettek részt egyetemi kórusok fesztiválján. Lengyelországon kívül Szlovákiában, Görögországban, Spanyolországban, Csehországban, Olaszországban és Ausztriában voltak koncertkörúton és kórusversenyen. Eddig 11 alkalommal volt rádiófelvételük, ebből háromszor külföldön. Többször

egyenes adásban is énekeltek a Magyar Rádió stúdiójában. Amatőr énekkarok életében fontos megmérettetési lehetőséget jelent nemzetközi versenyeken való részvétel: eddig hat I. díjat és három II. díjat kaptak, és nagydíjat hoztak el egy szlovákiai egyetemi kórusversenyéről.

Legutóbb 2002. május 16-án szerepeltek, ezúttal a budapesti Zeneakadémia kistermében egy budapesti kórusral (*Erkel Ferenc* vegyeskar) együtt. Mintegy félórás műsorokban reneszánsz olasz kórusokat, romantikus műveket és 20. századi magyar szerzők műveit énekeltek szép sikerrel. Nagy megtiszteltetésnek számít minden énekkar számára egy ilyen lehetőség, mivel a Zeneakadémia a hazai hangversenyélet központja, és az igényes közönség rekációja jó visszajelzést jelent a kórus számára.

A PTE VOX MEDICATA kórus eredményes működését nagyban segíti a PTE ÁOK mindenkori vezetése, az utóbbi 3 évben különösen sok támogatást kaptak *dr. Fischer Emil* dékántól, amiért ezúton is köszönetet mondunk. Őszintén bízunk abban, hogy kórusunk sikeres működését a következő évek dékáni vezetése is pártolni fogja.

Végül szeretnénk létezésünkről hírt adni az orvostanhallgatóknak, különösképpen az újonnan az ÁOK-ra felvételt nyerő diákoknak. Az egészségügyben hagyományosan sok a zeneszerető, valamilyen hangszeren játszó és – nem utolsósorban – énekelni tudó és sze-

rető egyén. Hívjuk és várjuk az igényes kóruszenét kedvelő, kottaolvasó, jóhangú hallgatókat és fiatal orvosokat, csatlakozzanak hozzánk. A heti egy alkalommal tartott 2 órás kóruspróba tartalmasan egészítheti ki a sok tanulás más agyterületeket igénylő megterhelését, ezenfelül pedig kellemes társasági lehetőséget is kínál.

A kórus nevében:

Dr. Szelényi Zoltán

A Videostúdió hírei

Az elmúlt év végén a Videostúdióban létrejött beszerzések révén az új technikai lehetőségek miatt jelentős érdeklődés mutatkozott a digitalizálás iránt.

Az utóbbi időben számítógépes előadások készülnek, így a videofilmeket is digitális formátumban kell előállítani. Mint azt az Orvostudományi Hírmondóban is megírtuk, lehetőség van a videofilmek digitalizálására. Sokan éltek is a lehetőséggel. Úgy gondoljuk, hogy a következő tanévben is sokan megkeresnek bennünket; továbbra is nyitottak vagyunk és készen állunk a segítségnyújtásra.

Az oktatásra szánt videofilmek készítésénél szükséges növekedést elérni, felhasználva az új multimédiás lehetőségeket. A korábban videomagnón bemutatott filmeket el lehet készíteni CD-re és így számítógépen vagy DVD-n is lehetőség van azok lejátszására, ami sokkal kényelmesebb kezelést biztosít, mint a hagyományos videomagnó.

Az elmúlt időben több szimpóziumon vettünk részt, műtéti közvetítések lebonyolításában működünk közre. A jövőben is szeretnénk ezen hagyományokat folytatni, szükség esetén a továbbiakban is készen állunk az igények maradéktalan kielégítésére.

A jövő tanévben is várjuk megtisztelő megkereséseiket.

Nemeskéri Imre

A professzor

régen, a közelmúltban és napjainkban – ahogyan én látom

Régen. Kisdíakként erdész anyai nagypapám sokat mesélt az 1890-es selmecbányai diákéveiről, ahol egy új elemnek, a tellumnak a felfedezője, a magyar *Müller Ferenc* (1740-1825) is tanult. Tőle hallottam 1932 körül a „Gaudeamus igitur...” második versszakában a „Vivat academia, vivant professores...” sorokat, ő magyarázta el, mit is takar e két szó, respektíve a „Professzor”. Nagy tisztelettel emlékezett meg professzorairól, szinte meghajtotta a fejét, mikor nevüket említette. Leírta legtöbbjük különbözőre nyírt szakállát, bajuszát, kopottas vagy makulatlan ruháját, csizmáját vagy ferde sarkú „cúgos” cipőjét. Magyar főiskola volt, a tanítás valójában magyar és német nyelven folyt. Hisz a diákok a Monarchia egész területéről jöttek, így a professzorok is, akiknek nem kis része erős dialektussal beszélt magyarul. Mindez és a fel nem soroltak ugyan a diáktrefáknak és „epitheton ornans”-oknak gazdag forrása volt, de a Parnasszusról sosem taszították le a nagytekintélyű, bölcs, gazdag életpasztalattal rendelkező professzorokat. Felnéztek az erkölcsileg feddhetetlen, nagy tudású szakmai példaképekre. Véleményükre, kritikájukra adtak, kulturáltan vitáztak a nagyvilág napi eseményeiről is. Szerény albérlésben laktak a diákok, hisz csaknem kizárólag szülői támogatásból éltek és ezért keményen tanultak, mert a követelmény maximális volt. A kapcsolat professzor és diák között sok esetben atyai barátság szintig ment: nem csak a tanteremben, de este a „víg pohár” mellett is.

A professzor „VALAKI” volt.

A közelmúlt. Fentebb a Monarchia utolsó „boldog békeéveiben” a Professzor-ról hallott emlékeimet írtam le. Most a Műegyetemen és a POTE-n 1942-1947. közti hallgatói és asszisztensi éveim során a Professzorról megmaradt benyomásaimat foglalom össze.

Legtöbbjük nagyformátumú ember volt, akiknek előadásait áhítattal hallgattuk, jegyzeteltük. Minden szavuk számunkra akkor tudományos értékű, tudásuk egyben értékrendteremtő is volt, megértettük, hogy a tudás minőség. Többük előadásaival szinte fanatizálta a hallgatókat. Nemcsak dinamizmusukkal, de plasztikus, szemléltető, világos és közérthető, ékes magyar nyelvű mondandóikkal emelték ki

a lényegét. Persze voltak negatív példák is, de ebből is profitáltunk. Legfeljebb a terem nem volt zsúfolt, bár a katalógus ismeretlen volt. Nem a jelenléttel mérték le a tudást, hanem a vizsgán. Nem kérdezték honnan, milyen könyvből tanultunk. A gyakorlati mulasztásnak magas ára volt, legtöbbször félév/évvésztes. Mindehhez hozzátartozik, hogy – ritka kivételtől eltekintve – mindig a professzor tartotta az előadást. Így alakulhatott ki róla kép: a szakemberről, a pedagógusról, a nevelőről, az emberről. Az előadásokat nemcsak epizódokkal tarkították, de egy élet tapasztalatából leszárt tanácsokkal is gazdagították. Sokoldalúságuk kitűnt az irodalmi, művészeti ismereteikből, egyszóval kultúreberek is voltak, és ilyen vonzódásukat nem rejtették véka alá, megosztották velünk. Nem egyszer hívták fel ilyen rendezvényekre a figyelmet, találkozhattunk velük hangversenyeken, tárlatokon. Professzoraink a szellemi elit markáns képviselői voltak.

Asszisztensként az elmondottakat csak megerősíthetem. Szerencsés voltam, hogy példamutató főnökeim voltak: *Zemplén Géza*, *Cholnoky László* és *Romhányi György*. Több mindenben különböztek, de az „ars poeticájuk” azonos volt: a „megbízhatóság”. Megbízhatóság a szakmai-kutatói, emberi, erkölcsi vonatkozásban. A kötelesség mindenképp felett, a mulasztás nem magyarázható meg. Számunkra ők nem „egy professzor”, hanem „a Professzor” voltak, akik már megjelenésükkel tiszteletet ébresztettek. Nem féltük szigorukat, hisz éreztük, érdekünkben, nevelő céllal történik. Általában nem jártak „ülésekre”, mert csak „kari és szakosztályi” ülés volt rendszeresítve, no meg „szemináriumok”. Így aztán késő délutánig, estig az intézetben dolgoztak. Nem illett a Főnök előtt hazamenni, hisz olykor kijött „lazítani”, érdeklődött a munkánk iránt és hiányolta, ha nem talált valakit. Ugyanakkor egyesek felkérésre az egyetem/kar érdekében áldozatot hoztak, magas közéleti funkciókat vállaltak. Nevükre, a „nagy professzorra” azonban nem elsősorban ezért emlékeznek medikus nemzedékek, sokkal inkább a szakma elhivatott oktatójára, a nevelőre. A professzor példát mutatott, hogy mi az egyetemi polgár feladata: az oktatás, kutatás és gyógyítás, és legtöb-

ben megértettük és követtük, néha még zsörtölődve, de eredményesen is.

Ő volt a „PÉLDAKÉP”.

Napjainkban. 1968-ban mint laboratóriumvezető docens, 1974-től professzor-ként vehettem részt a kari, később tanácsüléseken az 1992-es soron kívüli nyugdíjazásomig. Ma, 56 egyetemi szolgálati év után némi áttekintésem van (amiben a csaknem 50 év óta íródó naplóm is segít), hogy összevegyem a múlt és napjaink professzorát. Nem titkolom, nekem nem teszszik, ahogy csak „per tangentem” látom, mivel töltik munkaidejüknek nem kis részét a kar csaknem hetven aktív professzora közül többen (v. ö. 1957-ben a „nagy karban” csak huszonegyen voltak). Valóban megfelelnek-e az előbb leírtaknak, vagy megváltozott részben hivatásuk/feladatuk? Az ember életében az egyik legértékesebb az idő, az „én időm”, amit hajlamosak mások figyelemre sem méltatni. Lehet, hogy tévedek, de úgy látom, ma nálunk a professzorok nem kis részének munkaidejét nem orvosi-szakmai tevékenység tölti ki. Tevékenységük egy részének semmi köze sincs az egyetemhez, másik része öncélú, látszat-alkotás, végül a harmadik: „hivatalos bizottságok”. Ez utóbbi rangsorolható, de pl. csak az összeített vezetéssel vagy egy tucat professzor foglalatokodik Péccsett, és ki tudja, hányan a többi orvoskaron. Luxus, hogy értékes professzoraink munkaidejük nem kis részét gazdasági-szervezési, hivatalnoki és sok egyéb, de nem az oktatás-kutatás-gyógyításra vonatkozó kérdéssel töltse. Nem hiszem, hogy ezt a szegény, csak néhány tenure státusú nyugati egyetemi intézetek megengedhetik maguknak. Mire van akkor a különböző főhatóság, a profi(?) szakember? Ez nem tükrözi az egyetem alapfeladatát, amire több mint 1000 éve létesítették. Így érthető, a professzor nem mindig ér rá előadást tartani, mert más, fontosabb „egyetemi ügyek”, menedzselés (szörnyű szó) emészti fel idejét. Ez nem jellemző az alkotó szürkeállományra. Nem meglepő, hogy pár éve azt mondta egy V. évfolyamos diák: nem is tudom, valójában hogy is néz ki a professzor X szakmában. Ez az állapot nem ad képet, szemléletet a diáknak a tárgyról, nem alakul ki átfogó élménye, véleménye a szakmáról és annak képviselőjéről, a professzorról. Régen a professzor rendszeresen látogatta a gyakorlatokat is. *Donhoffer* professzor c. rk. volt már a Belklinikán, mikor a délutáni betegészleléseken rendszeresen megjelent és kérdezett! – és ma, még a tanszermélyzetnek is sok más(?) elfoglaltsága

INTÉZETI, KLINIKAI HÍREK

van, így nem tud a diákkal foglalkozni – az ún. egyetemen. Napjainkban meg kellene találni a belső és külső egyensúlyt, az előbbi előnyben részesíteni, mert utóbbi dominál – sajnos. Úgy gondolom, a professzor felelőssége az ismert hármast feladat mellett még: felszámolni környezetében a köztért megnyilvánuló nem ritka érdektelenséget, ledönteni a karon/munkahelyen belüli barikádokat, kipellengérezni és nem eltussolni a szakmai csalást/hamisítást, szabad rablást, a minőségre (v. ö. nagy egyetem), az elitképzésre és nem az önző hatalomszerzésre, hanem a „szolgáló karra” kellene összpontosítani. Nagyobb súlyt helyezzenek nemcsak a tudományos alkotásokra, de azok exportjára is, az innovatív, alkotó tevékenységre. Egy szóval: legyen stílusa a karnak is. Igen, a professzornak legyen hite, éljen szabad akaratával, tartson ki önálló meggyőződése mellett. Sajnálatos, hogy a Tanári Testület, vagyis a professzorok összefüvetele a hivatalosok és a (magamat is beleértve) nyughatatlan rendszeres felszólalókat leszámítva inkább emlékeztet fáradt nyugdíjasok találkozájára, mint aktív professzorok vitafórumára. Ahol az „angol pénz”, a traumacentrum vagy kreditrendszer éppúgy örökzöld téma, mint a Nádor szálló a városban, és ma az egyetlen vigasztaló, a sok év után talán nyugvóponttra került „Centrum”.

Szándékosan nem írtam a professzori kinevezésekről. Kényes téma, de megérne néhány őszinte sort. Csupán annyit jegyzek meg: minősítési rendszerünkkel éppúgy, mint a kinevezés kritériumaival nem értek egyet, nem tükrözik a sokat emlegetett jövőt, a „tudás társadalmát”. Úgy tűnik, több szakmai fórum és írás hasonló véleményen van.

Befejezésül mementóként az 1973-1979. közti 6 év rektorhelyettesi működésem eredményéről. Akkor sok, átgondolt irányelvet kaptunk a politikai vezetéstől is, mégis munkaidőm nem kis részét emésztette fel a „hivatal”. Fokozatosan egyre kevesebbet foglalkozhattam professzori feladatommal, kötelezettségemmel. Így lassan elvesztettem a kontaktust a szakmával – munkatársaimmal is. Több év kellett, míg regenerálódhattam, de az elvesztett éveket semmi sem pótolta. Lehet, a mai fiatalok szívósabbak, tehetségesebbek, könnyen ülnek meg két lovat is, mégis arra kérem őket, ne csak rangjukban, de megbízható, elhivatott életvitelük egészében legyenek „elsősorban PROFESSZOROK”.

Dr. Jobst Kázmér
Klinikai Kémiai Intézet

A Központi Állatkísérleti Laboratóriumból

■ *Zombok Andrea* 2002. június 7-én *summa cum laude* eredménnyel védte meg „NOS/NADPH-diaforáz pozitív neuronok anatómiája és fiziológiai tulajdonságai gerinctelen modell-állatokban” című PhD értekezését.

A Balesetsebészeti és Kézsebészeti klinikáról

■ 2002. május. 29. és június 1. között került megrendezésre a 4. Central European Orthopedic Congress (CEOC) a Dubrovnik melletti Cavtatban. A festői környezetben tartott kongresszuson 17 nemzet több mint 300 ortopéd- és balesetsebész vett részt. A PTE ÁOK Balesetsebészeti és Kézsebészeti Klinikáját *Vámhidy László*, *Börzsei László* és *Mintál Tibor* képviselte. A fő témák a térd- és csípőízület protetikája, térd- és bokaízületi arthroscopia diagnosztikus és terápiás lehetőségei, a keresztszalag pótlás, a gerinc- és vállízület sebészete voltak. Társasági programként a tíz évvel ezelőtti háború során lerombolt, ám azóta újjáépített, a világorökség részét képező dubrovnikai óváros került bemutatásra. Klinikánk az alábbiakkal szerepelt a kongresszuson: *Börzsei László*, *Mintál Tibor*: Synthesis of supracondylar femoral fractures following knee arthroplasty with intramedullary nailing at our department (előadás); *Mintál Tibor*, *Börzsei László*, *Kocsis Béla*, *Nyárády József*: Opportunity for specific, local intraoperative antibiotic therapy with the help of polymethylmetacrylate capsules (előadás); *Börzsei László*, *Mintál Tibor*, *Kocsis Béla*, *Nyárády József*: Examination of antibiotic penetration through the wall of polymethylmetacrylate capsules (poszter).

■ Amszterdamban 2002. május 22-25. között került megrendezésre az Európai Kézsebész Társaságok Szövetségének (EFSSH) VIII. Kongresszusa. A PTE ÁOK Balesetsebészeti és Kézsebészeti Klinika részéről *Mester Sándor*, *Naumov István* és *Vámhidy László* adjunktusok vettek részt. A kongresszuson a kézsebészet mai állásának átfogó ismertetését tapasztalhattuk; különösen nagy súlyt helyeztek a szervezők a radius distalis vég töréseinek kezelésére, a perifériás idegek betegségeire, a fejlődési rendellenességekre, s végül, de nem utolsósorban a

kéztranszplantációkra, a fejlődés útjaira. Klinikánkról egy előadás hangzott el és négy poszter került bemutatásra. Mivel hazánkban a programban két előadás és hat poszter szerepelt, úgy érezzük, kellőképpen reprezentáltuk a klinikánkon folyó kézsebészeti tudományos munkát. A kongresszus ideje alatt komoly háttértárgyalások folytak a 2004-es budapesti világkongresszus megrendezésével kapcsolatban, mely reményeink szerint a magyar kézsebészet hírnevét tovább fogja öregbíteni.

■ 2002. május 24-én a Balesetsebészeti és Kézsebészeti Klinika és a Smith and Nephew cég közös szervezésében került sor a Keresztszalag pótlási technikák című 1 napos továbbképző programra. Ennek keretében *Bernd Schumacher* professzor az elülső keresztszalag rekonstrukcióját mutatta be semitendinosus ín felhasználásával. Bemutatásra került a módszerhez használatos műszerkészlet és egy felszívódó csontcsavar. Az ismertetés elméletben, workshopkal valamint bemutató műtét formájában történt.

A Biológiai Intézetből

■ Május 23-án *dr. Boglári Gábor* 100%-os eredménnyel megvédte „Fehérjekináz aktiváció és transzlokáció jelentősége PC12 sejtek neuronális differenciációjában” c. PhD értekezését.

■ 2001. október 28-november 2. között a 33rd Annual Scientific meeting of the Hungarian Medical Association of America rendezvényen (Sarasota-Lido Beach, Florida, USA) munkatársaink az alábbi előadással szerepeltek: *Szeberényi J.*, *Fábián Zs.*, *Töröcsik B.*, *Kiss K.*: Newcastle disease virus induced apoptosis in PC12 pheochromocytoma cells.

■ 2002. április 12-én Pécsen *Szeberényi József* „Oxidatív stressz és szignál transzdukció c. referátummal szerepelt „Az oxidatív stressz aktuális kérdései” c. rendezvényen.

A Családorvostani Intézetből

■ Május 23-án három hatodéves orvostanhallgató védte meg sikeresen államvizsga dolgozatát intézetünkben. Az alapellátás különböző területeiről hoztak szépen kidolgozott, értékes munkákat a vizsgabizottság elé.

■ A CSOI Junior Bálint csoportjának három hallgatója elismerésre méltó sikereket ért el:

A SOTE Magatartástudományi Intézete hirdette meg a „Budapest Bálint díj orvostanhallgatók számára 2002-ben” című pályázatát, amelyen II. díjat nyert *Göttli Kinga* VI. évf. és *Lőrincz Livia* VI. évf. orvostanhallgató, valamint III. helyezést ért el *Márkovics Tünde* III. évf. hallgató pályamunkája. A díjazott hallgatókat dr. *Dormán Hajnalka* készítette fel.

■ Intézetünk vezetője, dr. *Nagy Lajos* 2002. május 18-24. között részt vett San Franciscóban a DDW (Digestive Disease Week) című konferencián, ahol poszterbemutatót tartott, melynek címe: Proteases and protease inhibitory activities: new mediators of gastric mucosal injury and protection.

A Fogászati és Szájsebészeti Klinikáról

■ A Magyar Arc-, Állcsont- és Szájsebészeti Társaság 9. Pannon szekcióján 2002. május 4-én részt vett dr. *Olasz Lajos*, dr. *Rónai András* és dr. *Nyárády Zoltán*.

■ 2002. június 7-8-án a szegedi Hotel Forrásban került megrendezésre a Magyar Kemoterápiás Társaság XVII. kongresszusa. Előadást tartott dr. *Olasz Lajos* Regionális metasztázisok számának alakulása alkiláló szerekkel történt neoadjuváns kemoterápia után címmel.

A Kísérletes Sebészeti Intézetből

■ Magyar Kardiológus Társaság 2002. évi Tudományos Kongresszusán, Balatonfüreden (2002. április 30-május 3.) az alábbi előadások hangzottak el intézetünkben: *Lantos J., Jancsó G., Jaberansari M. T., Róth E.*: Leukocita funkció változások kísérletes myocardialis ischemia és hosszú idejű reperfüzió során. *Jancsó G., Jaberansari M. T., Borsiczky B., Kiss K., Szántó Z., Róth E.*: Az angiotenzin konvertáz enzim gátlók szerepe a késői kardiális adaptációban.

■ *Jancsó Gábor* egyetemi tanársegéd *Jaberansari M. T., Borsiczky B., Szántó Z., Cserepes B., Kiss K., Róth E.* társszerzőkkel „Az angiotenzin konvertáz enzim gátlók szerepe a miokardium késői prekondicionálásában” című poszterrel szerepelt a XXXII. Sümegi Membrán-Transzport Konferencián (Sümeg, 2002. május 21-24.).

■ A 37th Congress of the European Society for Surgical Research (ESSR) kongresszusán Szegeden (2002. május 23-25.) az alábbi előadások hangzottak el intézetünkben: *Róth E., Jaberansari M. T., Jancsó G., Borsiczky B., Szántó Z., Ferencz A., Lantos J.*: The role of bradykinin in delayed myocardial adaptation (meghívott előadó-

ként); *Ferencz A., Borsiczky B., Szántó Z., Kiss K., Szeberényi J., Kalmár-Nagy K., Horváth Ö. P., Róth E.*: Moderating of oxidative stress by ischemic preconditioning: Role of cellular signal mechanism in small bowel; *Szántó Z., Ferencz A., Jancsó G., Boronkai Á., Róth E., Horváth Ö. P., Molnár F. T.*: Comparison of different anastomotic techniques in tracheal replacement; *J. Lantos, G. Jancsó, M. T. Jaberansari, E. Róth*: Comparison of granulocyte activation and leukocyte adhesion molecule expression through acute ischemia and prolonged reperfusion in open and closed chest dog model; *B. Borsiczky, B. Fodor, J. Lantos, G. Jancsó, E. Róth, J. Nyárády*: Intraarticular leukocyte activation during acute clinical haemarthrosis.

■ A Magyar Sebész Társaság 56. Kongresszusán, Budapesten (2002. június 12-14.) az alábbi előadások hangzottak el intézetünkben: *Szántó Z., Boronkai Á., Ferencz A., Jancsó G., Borsiczky B., Róth E., Horváth Ö. P., Molnár F. T.*: End-to-end anasztomózisformák összehasonlítása tracheapótlásban; *Ferencz A., Borsiczky B., Szántó Z., Kis K., Szeberényi J., Kalmár Nagy K., Horváth Ö. P., Róth E.*: Autotranszplantált vékonybél ischemiás toleranciájának növelése ischemiás prekondicionálással; *Telek G., Borsiczky B., Kovács G. Cs., Róth E., Regöly-Mérei J., Gál J.*: Az intracorporealis laparoszkópos, illetve nyitott technikával varrott vékonybél anasztomózisok összehasonlítása a lokális leukocita aktiváció (oxigén szabadgyök termelés) konfokális mikroszkópos elemzése alapján.

■ *Lantos János* egyetemi docens *Jancsó G., Jaberansari M. T., Róth E.* társszerzőkkel „The role of leukocyte adhesion molecule expression in prolonged myocardial reperfusion” című előadással szerepelt a The Failing Heart: From molecular mechanisms to clinical applications. The Satellite Symposium of the XXII ISHR European Section Meeting 2002. Stara Lesna, The High Tatras, Slovak Republic June 29– July 2, 2002. konferencián.

■ A XXII ISHR European Section Meeting 2002 konferencián Szegeden (2002. július 2-6.) az alábbi posztereket mutattuk be intézetünkben: *G. Jancsó, M. T. Jaberansari, B. Borsiczky, Z. Szántó, K. Kiss, E. Róth.*: Pharmacological preconditioning with angiotensin convertase enzyme inhibitors; *J. Lantos, G. Jancsó, E. Róth*: Prolonged adhesion molecule expression during repair of myocardial infarction.

■ 2002. május 27-29. között 14 orvos kolléga vett részt mikrosebészeti tanfolyamon intézetünkben, melyet a Balesetsebészeti és

Kézsebészeti Klinikával együtt szerveztünk. ■ 2002. június 3-21. között 12 rezidenshallgató vett részt intézetünkben 3 hetes kötelező manuális készségfejlesztő gyakorlaton, melyet a Sebészeti Klinikával és a Balesetsebészeti és Kézsebészeti Klinikával együtt szerveztünk.

A Kórélettani Intézetből

■ Dr. *Székelly Miklós* egyetemi tanár, dr. *Hummel Zoltán* tudományos munkatárs, valamint dr. *Pétevári Erika* tanársegéd január 24-26. között részt vett az *IBRO International Workshop on Signaling Mechanisms in the central and peripheral Nervous System* nevű rendezvényen Debrecenben, ahol *Székelly M.* előadást tartott *Neuropeptide signals implied in regulatory patterns of energy homeostasis* címmel. Ugyanitt 2 posztert is bemutatott: *Szelényi Z., Hummel Z., Pétevári E. Székelly M.*: Cholecystokinin and prostaglandin signals in the brain: circadian body temperature and activity modifications compatible with their fever-mediator role in the rat és *Pétevári E., Szelényi Z., Székelly M.*: Cholecystokinin in signaling postprandial hyperthermia.

■ Dr. *Szelényi Zoltán* egyetemi tanár előadást tartott a *PTE Mandulavirágzás 2002* rendezvényen március 7-én. Előadásának címe: Belső terek klímája, emberi hőérzet és hőszabályozás összefüggései.

■ A Kórélettani Intézet szervezésében április 12-én került sor a *VIII. Einthoven EKG Elemzési Versenyre*, amelyen mintegy 60 magyar és angol programos III. éves hallgató vett részt. A szakmai zsűri munkáját klinikai kardiológus (dr. *Cziráki Attila*, dr. *Czopf László*, dr. *Habon Tamás*, dr. *Horváth Iván*, dr. *Radnai Béla*, dr. *Tóth Kálmán*) és kórelletanász kollégák (dr. *Garai János*, dr. *Sárdi Ferenc*, dr. *Székelly Miklós*) végezték.

■ Dr. *Székelly Miklós* egyetemi tanár két poszter tartásával az április 20-24. közötti időben részt vett a FASEB kongresszusán New Orleans-ban (USA) az alábbi címmel: *Székelly M., Pétevári E., Romanovsky A. A.*: Neural signals in postprandial hyperthermia és *Dogan M. D., Wos L., Patel S., Székelly M., Romanovsky A. A.*: Are vanilloid receptors (VR) involved in phase 1 of lipopolysaccharide (LPS) fever?

■ Dr. *Hamar János*, az Országos Baleseti és Sürgősségi Intézet osztályvezetője, a MÉT főtitkára vendégelőadóként tartózkodott intézetünkben május 13-15. között és két-két tantermi előadást tartott a magyar és angol kurzus III. éves hallgatóinak a *Trauma és sepsis kórellettana* témakörében.

■ Dr. *Garai János* docens előadást tartott az

EAGO Magyarországi Szekciójának XII. Kongresszusán Pécsen, amelyet június 13-15. között rendeztek. Előadásának címe: Növényi ösztrogének a menopauzában. Egy folyó tanulmány apropói. A társszerzők Répásy I., Világi Sz. és Bódis J. voltak.

■ Dr. Székely Miklós egyetemi tanár meghívott előadónaként Stockholmban június 5-8. között részt vett a Wenner-Gren Foundation Symposium on „Fever, hyperpyrexia and thermogenesis” című rendezvényen. Referátumának címe: Feeding and body temperature.

■ Dr. Szelényi Zoltán egyetemi tanár a június 29. és július 5. között Budapesten rendezésre kerülő 4. Kórélettani Világkongresszus keretében szimpóziumot szervezett („Pathophysiology of Sickness Behavior, with Special Emphasis on Fever and Sleep”). A Kórélettani Intézetből 3 prezentációra került sor: 2 meghívott előadás: Székely M.: Regulatory role of abdominal vagal afferents: is temperature or energy homeostasis the primary target? és Szelényi Z., Pétervári E., Hummel Z.: Fever and decreased general activity induced by intracerebroventricular infusions of PGE1 and CCK8. Ezen kívül egy poszter is bemutatásra került Pétervári E., Balaskó M., Szelényi Z., Székely M.: The role of cholecystokinin (CCK) in the pathogenesis of fever címmel.

Humán Közegészségtani Intézetből

■ A Népegészségügyi Tudományos Társaság XI. Nagygyűlésén, mely az idei évben Nyíregyházán került megrendezésre április 11-13. között, intézetünk az alábbi előadásokkal vett részt: Varjas T., Gyöngyi Z., Ember I.: Új molekuláris biológiai módszerek a prevencióban; Varjas T., Gyöngyi Z., Nádas E., Ember I.: Növényi eredetű anyagok kemopreventív hatásának vizsgálata; Ember I., Kiss I., Sándor J., Varga Cs., Varjas T., Gyöngyi Z.: A biomarker koncepció. A molekuláris és prediktív epidemiológia megújulása; Mészáros A., Nádas E., Varjas T., Ember I.: A molekuláris epidemiológia új alkalmazási területe: Az archeogenetika; Németh Á., Ember Á., Ember I.: Cisplatin kezelés onko- és szupresszor génekre gyakorolt hatása klinikai tapasztalatnak tükrében; Varga Cs., Gazdag M., Legoza J., Antal Z.: A kémiai biztonsági törvények végrehajtásának első tapasztalatai Hajdú-Bihar megyében; Rottenbacher E., Szűcs M., Nagy J., Sándor J., Brázay L.: Egészségkárosodottak helyzete Tolna megyében; Szűcs M., Sándor J., Brázay L.: Együttműködés a méhnyakrák megelőzése érdekében; Boncz I., Sebestyén

A., Pál M., Sándor J.: A méhnyakrák szűrések költségvonzatának értékelése finanszírozói oldalról; Sebestyén A., Boncz I., Pál M., Sándor J.: Szájüregi szűrővizsgálatok a dél-dunántúli térségben.

■ Intézetünk által került megrendezésre a „Fenyvessy Emlékkülés” 2002. június 14-én Pécsen. A tudományos ülésen az alábbi előadásokkal vett részt intézetünk: Tényi J.: Új társadalomrostani megközelítés a népegészségügyi feladatok megoldásában; Sándor J.: Térinformatika alkalmazása a közegészségügyben; Kiss I.: Egyéni érzékenység biomarkerei; Gyöngyi Z.: Kemoprevenziós szerek vizsgálata molekuláris epidemiológiai állapotmodellben; Nádas E., Varjas T.: Hexenál és más karcinogének vizsgálata; Németh Á.: Fej-nyaki daganatok megelőzésének lehetőségei; Varga Cs.: Környezeti-ökológiai egyenlőtlenségek Közép-Európában. Trianon és környezet-egészségügyi következményei; Mészáros A.: Archeogenetika a higiénében; Fehér K., Balogh E., Galambos E., Ivánfi J., Király R., Kiss Adrienn, Lévai E., Lukács P., Muszil Z., Vörös Á.: Az új megelőző orvostani és népegészségtani szakképzés.

■ Gyöngyi Zoltán, intézetünk biológusa PhD szigorlatát 2002. február 28-án védte meg (summa cum laude eredménnyel). Témák: onkogének és tumorszupresszor gének; daganatok molekuláris epidemiológiája.

■ Szegeden, 2001. október 1-jén The 8th symposium on analytical and environmental problems című rendezvényen Gábor Somlyai, Gábor Janó, Gyöngyi Jákli, Tamás Berkényi, Gábor Laskay, Zoltán Gyöngyi: The biological effect of deuterium-depleted water, a possible new tool in cancer therapy című előadás hangzott el.

■ 2002. április 19-21-én dr. Ember István és dr. Kiss István látogatást tett az International Institute of Anticancer Research-ben Athénben, Prof. John G. Delinassios-nál.

Az Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézetből

■ A PTE Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar fennállásának 40. évfordulója alkalmából 2002. május 31-én tudományos konferenciát szervezett. A nyelvészeti szekcióban intézetünkől dr. Rébék-Nagy Gábor intézetvezető, Warta Vilmos, Hegedűs Anita, Molnár Eszter; valamint Szelényi András szaknyelvoktatással kapcsolatos előadásokat tartottak.

A Radiológiai Klinikáról

■ Dr. Weninger Csaba poszterrel vett részt

a Magyar Gasztroenterológiai Társaság 44. Nagygyűlésén Balatonaligán, június 4. és 8. között. Poszterének címe: Pancreas sérülés diagnózis meghozatalának nehézségei – 4 eset tapasztalatai.

■ Klinikákról hárman előadást tartottak a III. Horvát Nemzeti Radiológus Kongresszuson. Dr. Horváth László előadásainak címe: Pharmaceutical treatments in atherosclerosis to support vascular interventions; Combined intraarterial therapy in hepatic tumours and its opportunities for the future. Dr. Battyány István 3D or 4D CT imaging in the planning of the interventional oncoradiological procedures, dr. Rostás Tamás pedig Interventional radiology in malignant bile duct obstruction címmel tartottak előadást. A kongresszust 2002. június 5-8. között tartották a horvátországi Splitben.

A Sebészeti Tanszékről

■ A Szegeden rendezett 37. Európai Kísérletes Sebészeti Kongresszuson – május 23-25. között – Kollár Lajos professzor szimpóziumot szervezett neves külföldi előadók részvételével az endovasculáris sebészet témában. Ezen keretek között Menyhei Gábor főorvos referátumot tartott Intraoperatív endovasculáris beavatkozások címmel.

Ugyanezen a kongresszuson Kelemen Ottó adjunktus posztert mutatott be a hipertrófiás és keloidos hegek kezeléséről.

■ Május 31-én megjelent a Diabetes-láb sorozat 4. kötete, melynek szerkesztését Rozsos István főorvos végezte. A témák kidolgozásában részt vett Tóth Kálmán professzor, Habon Tamás és Czopf László adjunktusok, Zadravec György docens, Wittmann István és Ruzsa Csaba főorvos is. A régió házi orvosai ingyenesen jutnak a kiadványhoz!; a Családorvosi Tanszéknek 40 példányt ajánlottunk fel a rezidensképzés segítése céljából.

■ A Magyar Sebész Társaság ez évben Budapesten tartotta 56. Kongresszusát. A Sebészeti Tanszékről Kollár Lajos professzor a stentgraftokról tartott előadást és üléselnöki szerepet is betöltött. E mellett Szilágyi Károly a Postmastektomiás lymphoedemáról, Rozsos István főorvos az amputált betegek rehabilitációjáról, Kelemen Ottó a proliferatív trichilemmómáról, Kasza Gábor a popliteális aneurysmak ellátásáról, Forgács Sándor a ritka spanchnikus aneurysmákról, Fiúzi Árpád az alsóvégtagi lymphoedemáról, Papp Gábor a Crohn betegségről, Orbán Lajos az emlőrák áttéteiről, Arató Endre az ascites új műtéti megoldásáról, Varga Zoltán a hasúri nyomásmérés módszeréről tartott prezentációt.